

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Integrace vietnamské menšiny
v Jihočeském kraji-případová studie
Českých Budějovic

Vypracoval: Michaela Široká
Vedoucí práce: PhDr. Salim Murad, Ph.D.

České Budějovice 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v plném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 25. 4. 2014

.....

Michaela Šíroká

Poděkování

Tímto bych chtěla velice poděkovat PhDr. Salimu Muradovi, Ph.D za cenné rady, připomínky, konzultace, za odborné vedení a metodickou pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Zároveň bych ráda poděkovala vedoucímu Odboru migrační a azylové politiky MV ČR v Českých Budějovicích, Mgr. Ondřejovi Pumprovi, za poskytnutí vzácných informací, které by bez jeho pomoci nebylo možné získat. Dále bych ráda poděkovala prom. fil. Ivu Vasiljevovi, CSc, za poskytnutí cenných rad a informací. Dále bych chtěla poděkovat vedoucí Centra na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích paní Mgr. Petře Šimkové, za zprostředkování a možnost rozhovoru s Vietnamci.

Anotace

V úvodu své práce autorka stručně popíše historii migrace z Vietnamu do jižních Čech. Bude charakterizovat demografickou strukturu jednotlivých migračních vln z Vietnamu do ČR a vysvětlí nárůst počtu přistěhovalců z Vietnamu do České republiky, specificky do jižních Čech. Vysvětlí též proměny ekonomických aktivit a společenského statusu vietnamské menšiny obecně, stejně jako proměnu vnímání vietnamské menšiny majoritní populací pohledem průzkumů veřejného mínění, zejména kontinuálních šetření Centra pro výzkum veřejného mínění. Dále se bakalářská práce zaměří na současnost života vietnamské menšiny v jižních Čechách. Bude analyzovat práci center napomáhajících integraci cizinců, ať již vládních nebo nevládních, ve vztahu k vietnamské menšině. Autorka se též pokusí charakterizovat vietnamskou menšinu na jihu Čech z pohledu její politické a občanské mobilizace, participace – zjistí, zda a kolik nevládních organizací, zájmových sdružení a podobných organizací na jihu Čech vzniklo v rámci vietnamské menšiny či případně, jak vietnamská menšina participuje na občanském životě organizací majoritních.

Klíčová slova: integrace, migrace, vietnamská menšina, Jihočeský kraj, participace, občanství, populace.

Annotation

At the beginning the thesis will shortly describe the migration process from Vietnam to the South Bohemian region. Furthermore, it will characterize migration stages of Vietnamese people to the Czech republic and indicate their raising and decreasing amount in the South Bohemian region. The thesis is focused on their economical activities and social status. It will outline the current situation Vietnamese society in the South Bohemian as well. Moreover, the thesis will analyze social work of the centres that help to improve integration process of the Vietnamese people in the South Bohemian region. It will depict the civil and political participation towards the Vietnamese society to the Czech society in the South Bohemian region. It will clarify how many organizations and guilds was founded towards Vietnamese people in the South Bohemian region.

Keywords: integration, migration, Vietnamese minority, the South Bohemian region, participation, citizenship, population.

Obsah

Úvod.....	6
1 Vietnamská migrace do České republiky	8
1.1 Vietnamská migrace do Jihočeského kraje	9
1.2 Situace před rokem 1989	9
1.3 Situace po roce 1989	12
1.4 Migrační vlny vietnamské imigrace	13
2 Příčiny a důvody migrace do Jihočeského kraje a ČR	14
2.1 Ekonomická migrace	14
2.2 Migrace za účelem vzdělání	15
2.3 Migrace na základě slučování rodin	16
3 Nárůst populace vietnamské menšiny v Jihočeském kraji.....	16
3.1 Práce a nezaměstnanost u Vietnamců	20
3.1.1 Ekonomické aktivity Vietnamců v Jihočeském kraji	21
3.2 Charakteristiky práce	23
3.3 Typ pobytu	24
3.4 Vlivné faktory na spokojenost Vietnamců	24
4 Ekonomické aktivity Vietnamců v ČR	26
5 Vietnamci v současných jižních Čechách.....	28
5.1 Integrace vietnamské menšiny v Jihočeském kraji	31
5.1.1 Faktory ovlivňující integraci Vietnamců v ČR	35
6 Občanská a politická participace v ČR a jižních Čechách.....	36
7 České občanství u Vietnamců v ČR.....	39
7.1 České občanství u Vietnamců v jednotlivých krajích ČR	40
7.1.1 České občanství u Vietnamců v Jihočeském kraji	42
8 Integrační centra na podporu cizinců třetích zemí.....	42

8.1	Centrum na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích.....	43
8.2	Diecézní charita České Budějovice (DCHCB)	48
9	Organizace pro pomoc uprchlíkům v Českých Budějovicích (OPU).....	51
	Závěr.....	53
	Seznam použitých zdrojů	58
9.1	Literatura	58
9.2	Internetové zdroje.....	59
9.3	Rozhovor	60
9.4	E-mailová korespondence	61
	Přílohy	62
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	67

Úvod

Problém začlenění vietnamské komunity do majoritní společnosti je v dnešní době součástí každodenního života společnosti v České republice. Překážky v integraci vietnamské menšiny v Jihočeském kraji, konkrétně v Českých Budějovicích, jsou téměř stejné jako v celé České republice. Tato práce bude především výzkumného charakteru, neboť na téma Integrace vietnamské komunity specificky v Jihočeském kraji neexistují žádné publikace. Porovnáím a nastíním rozdíly v situaci v této problematice mezi Jihočeským krajem a Českou republikou, přičemž práce bude spíše zaměřena na Jihočeský kraj. Práce bude obsahovat méně teoretických částí vztahujících se k České republice. Teoretické části vždy doplním o informace získané vlastním sběrem dat. Pro teoretický základ vycházím především z knih Terezy Kušnirákové, Jiřího Kocourka, Evy Pechové, Roberta Trboly, Miroslavy Rákoczyové, vietnamisty Iva Vasiljeva. Jak je poznamenáno v seznamu použitých zdrojů, využívám i jiných literárních zdrojů pojednávajících o vietnamské komunitě v rámci České republiky. Také využívám odborných studií dostupných na internetu, které nastiňují problematiku vietnamské komunity v ČR.

Při zpracování částí zaměřených na Jihočeský kraj, nebo konkrétně na České Budějovice, využiji metodu rozhovorů, emailové korespondence či osobního kontaktu s lidmi, kteří zastávají v Českých Budějovicích vlivné pozice ve vztahu k vietnamské menšině (více viz. Závěr). Případovou studii integrace vietnamské komunity v Českých Budějovicích provedu pomocí rozhovorů s mluvčím vietnamské komunity v Jihočeském kraji Antonínem Chu a Vietnamci Markem a Hai Yen. Tito lidé dobrovolně pracují pro Centrum na podporu integrace cizinců, a tak mají přehled o vietnamské komunitě v celých jižních Čechách. Části týkající se integrace vietnamské menšiny v jižních Čechách doplním o informace poskytnuté vedoucí Centra na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích, paní Petry Šimkové, a vietnamisty Iva Vasiljeva. Ivo Vasiljev žije v Českých Budějovicích, tudíž je velice dobře informovaný o vietnamské komunitě v Jihočeském kraji a mohl by mi poskytnout důležité informace, ke kterým se jiným způsobem nedopátrám. Klíčovou osobou pro praktické části bude Odbor migrační a azylové politiky v Českých Budějovicích.

Práce pojednává o problematice rozdílnosti stavu vietnamské komunity v Jihočeském kraji oproti stavu v České republice nebo v jiných krajích ČR. Na začátku popíši vietnamskou migraci před rokem 1989 a po roce 1989, její příčiny a důvody.

Další část je věnována ekonomickým aktivitám, občanské a politické participaci Vietnamců na životě majoritní společnosti a také vzrůstu vietnamské populace. Rozeberu taktéž současný život vietnamských obyvatel v jižních Čechách a udělování českého občanství vietnamským osobám v ČR i v jižních Čechách. Budu se věnovat problémům v integračních procesech vietnamské menšiny. O všech tématech se rozepíši především v rámci Jihočeského kraje, některá popíši v kontextu celé České republiky. V závěru práce se zaměřím na organizace v jižních Čechách, které jsou nápomocné vietnamské komunitě. Těmi jsou Centrum na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích, Diecézní charita České Budějovice a Organizace pro pomoc uprchlíkům V Českých Budějovicích.

1 Vietnamská migrace do České republiky

Migraci z Vietnamu do České republiky lze označit za odlišnou od běžných forem migrace zejména od 50. let 20. století do roku 1989. Je tomu tak proto, že probíhala na základě mezivládních dohod zúčastněných zemí, Československé socialistické republiky (ČSSR) a Vietnamské demokratické republiky (VDR), respektive od roku 1976 Vietnamské socialistické republiky (VSR), (Kušniráková, 2012: 52, 59).

V kompetenci Československa bylo zajistit migrantům příznivé podmínky pro život v ČSSR. Tím se rozuměly minimální hmotné náklady a téměř žádné finanční závazky.¹ Důležitým rysem tohoto typu migrace bylo dále omezení pobytu na nezbytně dlouhou dobu, kdy se nepočítalo s žádným usazováním migrantů na území Československa (Kušniráková, 2012: 54).

Pracovní a studijní výsledky se také podřizovaly dohledu vietnamského velvyslanectví a platila zde jistá další opatření, jako např.: dohled nad kontaktem opačných pohlaví či kontakty Čechů s Vietnamci, přičemž ženy nesměly otěhotnět. Vietnamci mohli vycházet ven pouze ve větších skupinkách, zákazu podléhaly i některé prvky západního oblečení, jako např. úzké nohavice (Kušniráková, 2012: 55-56).

Vietnamští studenti, učni a dělníci dobře věděli, za jakých podmínek do Československa cestují, co je zde čeká a že se musí opět vrátit zpět do Vietnamu. Byli si v rámci migrace do ČSR plně vědomi tehdejšího poválečného stavu Vietnamu a nutné pomoci tomuto zbídačenému státu (Kušniráková, 2012: 59).

¹Migrace Vietnamců byla před listopadem iniciovaná shora. Nezbytnou součástí bylo dodržování určitých zásad, které musely splňovat oba státy. Československo muselo poskytnout po příjezdu každému vietnamskému migrantovi finanční zálohu, zimní oblečení, zaopatřit kurz českého jazyka, školení v rámci práce. Dále důležitou podmínkou bylo zajistit stravu na celý týden a ubytování. Důležitá byla možnost využití zdravotní péče a musely být splněny mzdové předpisy, např.: nárok na neplacené volno na návštěvu Vietnamu či dovolenou. Poslední podmínkou bylo umožnění zaslání zboží do Vietnamu bez poplatků (Kušniráková, 2012: 54).

1.1 Vietnamská migrace do Jihočeského kraje

V rozhovoru, který proběhl 14. 11. 2013, mi kpt. Ing. Jana Šilhová² sdělila, že příčiny a důvody migrace vietnamské menšiny do jižních Čech jsou identické s příčinami a důvody obecně platnými pro celou Českou republiku. Historie migrace do jižních Čech není nikde evidovaná. Jak paní Šilhová tvrdí, cizinecká policie předávala veškerá data Českému statistickému úřadu, ale ten žádná data z doby před rokem 1989 v evidenci nemá, jak mi bylo sděleno prostřednictvím telefonátu na Český statistický úřad. Před rokem 1989 se počet vietnamských občanů na území Československa neevidoval. Po roce 1989 si vedl v evidenci vietnamské příslušníky každý zaměstnavatel sám, dodává Šilhová. Jediný rozdíl v rámci jižních Čech ve srovnání s jinými kraji je dnes v závislosti na nabídce práce. V Jihočeském kraji je méně pracovních nabídek, a proto je zde méně vietnamských příslušníků. Stejného názoru je Mgr. Petra Šimková³ (Šimková, 25. 11. 2013, Šilhová 14.11. 2013).

1.2 Situace před rokem 1989

Diplomatické styky mezi ČSR a VDR byly navázány 2. února 1950 (Kocourek 2006: 46-47 in Leontiyeva). První stopy vietnamské migrace jednotlivých studentů do ČSR jsou datovány již do 40. let 20.⁴ století. Podmínky pro to, aby větší skupiny migrantů z Vietnamu mohly přicházet do Československa, vznikly až po roce 1954⁵. Např. tři vietnamští studenti končili své pravděpodobně šestileté studium (včetně jednoholeté přípravy v českém jazyce) na Filozofické fakultě UK v Praze na jaře 1960 (Vasiljev, 2011: 71).

Roku 1956 Vietnamská demokratická republika vyslala do Československé republiky celkem sto dětí, jež byly umístěny v dětském domově v Chrastavě u Liberce. Zde byla

²Kpt. Ing. Jana Šilhová je vrchní komisařka, působí na Odboru cizinecké policie, přesná lokalizace: Pražská třída 558, 370 74 České Budějovice. Kpt. Ing. Šilhová se zabývá menšinami. Odbor cizinecké policie spadá pod krajské ředitelství policie Jihočeského kraje (14.11. 2013).

³Mgr. Petra Šimková je vedoucí Centra na podporu integrace cizinců v Jihočeském kraji, Kněžskodvorská 2296, 370 04 České Budějovice (25.11. 2013).

⁴Vůbec první migrace do České republiky je zaznamenána již v roce 1949. V tomto roce na českém území setrvalo 6 občanů vietnamského původu. Byli to uprchlíci z Vietnamu hledající azyl a přátelské vazby v ČR (Martínková, 2010: 9).

⁵Zenevskými dohodami v roce 1954 byla ukončena francouzská válka v Indočíně (tj. ve Vietnamu, Kambodži a Laosu) a Vietnam byl de facto rozdělen na severní a jižní část. Poté došlo i k pomoci československé strany v obnově severního Vietnamu (Martínková, 2010: 10, Kocourek in Šišková, 2001: 100)

zřízena česko-vietnamská škola (Stanislav Brouček⁶, klubhanoi.cz, online, 31.05. 2013). Děti se zde měly vzdělávat a později být díky získaným znalostem a dovednostem nápomocné v obnově válkou postiženého a ekonomicky slabého Vietnamu. Většinou se jednalo o děti bojovníků z jižního Vietnamu nebo o sirotky (Pechová, E., 2007: 16)⁷. Podle Š. Martínkové závisel výběr dětí na úloze jejich rodičů ve válce za nezávislost a sjednocení Vietnamu (Martínková, 2006, online).

Ačkoli vývoj znalostí češtiny u dětí nerostl tak rychle, jak se předpokládalo, a to vlivem společného soužití vietnamských dětí a přítomnosti tří vietnamských učitelů, část těchto dětí pokračovala ve studiích v Československu na středních a později vysokých školách a ve vědecké aspirantuře. Nová etapa československo - vietnamské spolupráce nastala v roce 1967, kdy do Československa přicestovalo 2100 vietnamských učňů a studentů (Brouček, 2005, online).

Pro vládu severního Vietnamu bylo prioritní, aby učni a studenti získali kvalifikaci a vzdělání tak, aby po návratu přispívali k rozvoji vietnamského hospodářství. Za kvalifikací a vzděláním byli vysíláni do SSSR, Číny a všech východoevropských zemí včetně Československa. Odměnou pro ČSR se postupně v rámci jejich povinné praxe stávala účast vietnamských učňů – absolventů na výrobě v československých závodech, které trpěly chronickým nedostatkem pracovních sil (Kocourek, 2006: 46-47 in Leontiyeva).

V článku Terezy Kušnirákové⁸ jsou uvedeny faktory předlistopadové migrace Vietnamců do ČSR ve třech ukazatelích. Výsledky byly sestaveny na základě rozhovorů a dotazníkového šetření. První a nejčastější příčinou migrace do ČSR byl válečný stav v rozmezí od roku 1945 do roku 1989. Druhou příčinou bylo nařízení migrace do ČSR

⁶PhDr. Stanislav Brouček, CSc., od roku 1974 pracuje v Etnologickém ústavu AV ČR. Mezi lety 1990 – 1998 byl ředitelem ústavu. Vyučuje na Filozofické fakultě Masarykovy Univerzity v Brně a také na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem. Zabývá se imigrací cizinců do ČR, etnicitou, českou emigrací a dějinami oboru (Cas.cz. *Pracovníci ústavu*. [online]. 2001/2004 [cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <http://www.eu.cas.cz/old/bio_Broucek.html>

⁷Mgr. Eva Pechová na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze vystudovala obor vietnamistiky. Zabývá se vietnamskou komunitou v ČR a vietnamskými zvyky. Několik let pobývala ve Vietnamu. V roce 2000-2001 absolvovala stáž v Hanoji na Národní univerzitě. Od roku 2002-2003 působila na českém velvyslanectví v Hanoji a později v letech 2007 až 2008 pracovala v organizaci La Strada ČR, kde se zabývala životem Vietnamců v ČR s podtextem obchodu s lidmi a jejich vykořisťování (Auditorium.cz. O autorech: Mgr. Eva Pechová. [online][cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <<http://www.auditorium.cz/MIGR-autor>>

⁸RNDr. Tereza Kušniráková, Ph.D. je vědeckou pracovnící se zaměřením na migrační politiku, psychologické aspekty mezinárodní migrace a adaptace, také se zabývá vietnamskou migrací do světa a do České republiky (Cuni.cz. *Tereza Kušniráková*. [online]2012-2013[cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <<http://web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/geomigrace/?q=cs/node/33>>

vládou na základě smluv podléhajících splnění určitých podmínek. Třetím vlivným podnětem pro migraci byla špatná životní úroveň ve Vietnamu (Kušniráková, 2012: 52).

Migranti přijížděli do Československa na základě bilaterálních dohod, konkrétně tzv. Dohody o kulturní spolupráci⁹ a Dohody o vědeckotechnické spolupráci¹⁰. V letech 1974-1977 přijelo okolo 5000 osob v důsledku podepsání Dohody o odborném vzdělávání občanů VDR v ČSR. Pobyt Vietnamců měl v Československu trvat 6 let, z toho se museli 6 měsíců učit český jazyk a následovalo dvou až tříleté odborné vzdělání. Na začátku 80. let byla uzavřena další dohoda, podle které do Československa začali přijíždět vietnamští dělníci a praktikanti přímo za prací do československých závodů (Vasiljev, 2010: 23).

Největší nárůst počtu vietnamských občanů zaznamenala Československo v letech 1979-1985. V 80. letech začíná Československo využívat svého postavení vůči Vietnamcům a zaměstnává je tam, kde českoslovenští obyvatelé nemají zájem se pracovně podílet. O práci v ČSSR je mezi Vietnamci mimořádný zájem a leckdo si ji hledí opatřit i za úplatek (Pechová, 2007: 16). Tak se stalo, že kolem roku 1981 pobývalo v Československu 30 000-35 000 Vietnamců. Dvě třetiny osob z celkového počtu pracovaly jako dělníci. Evidované zaměstnance vietnamského původu si vedl každý zaměstnavatel sám, tudíž je téměř nemožné nakupit statistiky z vybrané oblasti vietnamské menšiny a vyvodit z nich závěry (Kocourek, 2006: 48 in Leontiyeva).

Významným a zlomovým bodem v dějinách vzájemných styků se stal rok 1989, kdy se zrušily veškeré doposud uzavřené mezivládní dohody mezi Československem a Vietnamem (Brouček, 2003: 15 in Uherek). Jak tvrdí kpt. Ing. Jana Šilhová, v Českém Krumlově před rokem 1989 pracovali Vietnamci v podniku Jihostroj Velešín, poté začali podnikat a pracovat ve stáncích. Na Písecku se před rokem 1989 nacházelo minimum vietnamských zaměstnanců. České Budějovice před rokem 1989 zaměstnávaly Vietnamce v podniku Motor, přičemž tito bydleli na vysokoškolských kolejích Provozně-ekonomické fakulty Zemědělské univerzity. Tentýž rok Vietnamci pracovali ve Zbrojovce ve Strakonících (Šilhová, 14.11. 2013).

⁹Dohoda o kulturní spolupráci byla uzavřena v roce 1957. Díky dohodě k nám přijeli zejména studenti vietnamského původu, kterým zde bylo umožněno studovat vyšší odborné a vysoké školy (Kocourek, 2006 : 47 in Leontiyeva)

¹⁰Dohoda o vědeckotechnické spolupráci byla uzavřena v roce 1956, jejím prostřednictvím do ČSR cestovali především učňové a praktikanti za účelem získání praxe. Financování mělo na starosti Československo (Kocourek, 2006 : 47 in Leontiyeva).

Pan Antonín Chu říká, že Vietnamci od roku 1987 pracovali kromě Motoru a Sfinxu také v KOH-I-NOORu a.s., dále v Igle, kde se vyráběly háčky na ryby. První přistěhovalci z Vietnamu začali přijíždět do ČSSR po roce 1980, specificky to byli hlavně ti, kteří sem jeli studovat elektrotechnické práce na Střední odborné učiliště v Hluboké nad Vltavou. Poté odjeli zpět do Vietnamu, ovšem později se vrátili a působili v Čechách jako tlumočníci. Konkrétně do jižních Čech se vrátil pouze jeden Vietnamec. Většina znovu přistěhovalých Vietnamců zde v jižních Čechách zůstala a po vybudování zázemí za nimi postupně přijížděla celá rodina. Do Českých Budějovic nepřijížděli jen vietnamští muži, jak se většina Čechů domnívá, ale přijížděly sem i vietnamské ženy. Ženy pracovaly převážně ve Sfinxu, zatímco v Motoru byli zaměstnáni muži (Antonín Chu, 04.12. 2013).

1.3 Situace po roce 1989

Po roce 1989 se začaly měnit cíle vietnamské migrace na území Československa¹¹. Dle Müllerové je v 90. letech možné rozčlenit vietnamské etnikum pobývajících v ČR do několika skupin. První skupinu tvoří Vietnamci, kteří v ČR pracují na základě podepsání bilaterálních dohod v roce 1994 mezi zeměmi VDR a ČR. Našli se zde i pracující na základě živnostenského listu. Dále lze vyčlenit druhou skupinu, kam patří vietnamští učni, studenti vysokých škol nebo Vietnamci žijící v ČR díky smíšenému manželství. Poslední skupinou jsou Vietnamci žijící v ČR ilegálně (Müllerová, 2008: 73 in Šišková)¹².

Martina Blafková uvádí velký příliv Vietnamců po 1989. Velkých počtů dosahovaly především rodiny přijíždějící za působícími Vietnamci v ČR. Velkou přílivovou vlnou migrantů v roce 1993 byli dříve pracující Vietnamci v Německu, jimž byla ukončena pracovní smlouva z dob NDR. Zlepšená ekonomická situace v České republice po rozpadu Československa přispěla k větší migraci Vietnamců do ČR. Část migrantů byli i ti, kteří zde pobývali nelegálně (Blafková, 2009, online).

¹¹Zrušením mezivládních smluv se měnil i pohled České republiky na Vietnam. ČR zkoušela omezit veškerý kontakt s Vietnamem a snažila se o návrat vietnamských migrantů zpět do zdrojové země (Brouček, 2003: 16 in Uherek).

¹²Počátek 90. let byl pro migraci příznivým, ale vše se měnilo a koncem 90. let, okolo roku 1998, se výrazně zhoršil ekonomický stav země a zpřísnily se podmínky pro udělení pracovního povolení Vietnamcům v Čechách (Drbohlav, 2010: 73-74).

Od roku 2005 se začaly výrazněji uplatňovat agentury zprostředkující Vietnamcům práci v České republice. Ovšem práce agentur nebyla tak spolehlivá, jak se zpočátku zdála být. Některým uchazečům o zaměstnání nabídly na místě zcela jinou práci, než původně sjednanou. Často nebyly dodrženy dohodnuté podmínky, nebo dokonce práce nebyla nakonec nabídnuta vůbec. V době hospodářské krize, která započala v roce 2008, mnozí Vietnamci ztratili práci. Východiskem pro ně nebyla ani reemigrace. Starousedlické spolky začaly zakládat a organizovat sbírky na pomoc nejhůře zasaženým skupinám (Ján Ičo, 2010: 16-17 in Barešová, a kol.).

Dle statistického úřadu v roce 2010 počet migrantů z Vietnamu do ČR poklesl. Mezi cizinci na území ČR se podle statistického úřadu Vietnamci umístili na třetím místě se 14 %, což odpovídalo počtu 60 289 osob (czso.cz, 21.10. 2013, online).

Dle Šilhové je migrace do jižních Čech spojena s ukončením dohod a uvolněním hraničních přechodů, po roce 1989 většina Vietnamců v jižních Čechách začala podnikat. Nejvhodnější podmínky k podnikání byly oblasti pohraničí, kde většina Vietnamců podniká dodnes prostřednictvím tržnic. Později se mnozí přesouvali do kamenných obchodů. Po roce 1989 všichni Vietnamci podnikali, uvádí kpt. ing. Šilhová z cizinecké policie ČR. Od roku 1990 se v Českých Budějovicích rozvíjelo vietnamské podnikání prostřednictvím stánků a tržnic. Největší tržnice v té době byla lokalizovaná v místě dnešního nákupního centra IGY. Na Tábořsku Vietnamci podnikali od roku 1992, tentýž rok byl v Bechyni evidovaný pouze jeden Vietnamec pracující v místní keramičce (Šilhová, 14. 11. 2013).

1.4 Migrační vlny vietnamské imigrace

Rákoczyová a Trbola tvrdí, že nerozlišujeme národnostní původ migrantů z Vietnamu. Mezi migranty se nachází jak etničtí Číňané, tak i Vietnamci, nebo dokonce lidé bez vietnamského občanství, ale společností jsou vnímání bez rozdílu jako Vietnamci, protože všichni opouští stejnou zdrojovou zemi (Rákoczyová, Trbola, Hofírek, 2009: 163). Eva Pechová píše, že nejen ve východním bloku, ale i u nás jsou vietnamští migranti rozděleni do třech skupin. Nejvýraznější kategorie dělení je spojována s dobou příchodu do České republiky. Vzniká skupina vietnamské komunity zv. Žertovně *xu moc*, což znamená „plesniví“ Vietnamci – přebývající na českém území už dlouho, nebo také bývají nazýváni *starousedlíky*. Dále jsou rozlišeni Vietnamci nově příchozí v 90. letech jako *porevoluční příchozí*, po nich se objevila v roce 2000 tzv.

“čerstvá vlna“. Poslední zmiňovaná vlna bývá ostatními Vietnamci, pouze v některých vrstvách, často označována jako *ga* – tj. naivní, hloupý (Pechová, 2007: 16-18).

2 Příčiny a důvody migrace do Jihočeského kraje a ČR

Jak již bylo zmíněno v rozhovoru s kpt. Ing. Janou Šilhou, příčiny a důvody migrace do Jihočeského kraje jsou totožné s příčinami a důvody platnými pro celou Českou republiku (Šilhová, 14.11. 2013). Stejného názoru je i Mgr. Ondřej Pumpr¹³ (05.12. 2013). Motivace Vietnamců k odchodu do České republiky se postupem času výrazně měnila. Jiná motivace byla na počátku, kdy Vietnam spolupracoval se socialistickým blokem, a jiná je dnes¹⁴ (Kocourek, 2006: 93 in Leontiyeva).

2.1 Ekonomická migrace

U Broučka z roku 2005 spatřujeme, že v cílové zemi nachází Vietnamci příležitost zlepšení svého ekonomického stavu. Netouží poznávat nové kultury, ale přicházejí záměrně s vidinou lepšího výdělku, na který doposud nebyli zvyklí. Jejich úmyslem je uživit na dobré úrovni rodinu, zabezpečit finančně své děti a dostatečně se postarat o rodiče ve Vietnamu (Brouček, 31.05. 2013, online).

Důvodem odchodu z Vietnamu je socioekonomický stav. Ekonomická migrace v současnosti převládá. Z důvodu hustoty osídlení¹⁵ a počtu¹⁶ obyvatel vzhledem k rozloze¹⁷ ve Vietnamu, není snadné najít vhodnou práci s dostačujícím platem pro

¹³Mgr. Ondřej Pumpr je vedoucí Odboru migrační a azylové politiky MV ČR v Českých Budějovicích (Mgr. Ondřej Pumpr, 05.12. 2013)

¹⁴Okolo 50. let minulého století, docházelo k upevňování vztahů vietnamských a československých, jak již bylo zmíněno, jednalo se o motivaci řízenou „shora“, která byla provedena za prospěšným účelem obou zemí. Pro Československo bylo výhodné přijímat vietnamské pracovníky, neboť Československo mělo značný deficit svých pracovníků, a naopak ve Vietnamu převládala špatná ekonomická situace, prostřednictvím níž bylo výhodné i pro Vietnamce migrovat do Československa, které poskytlo možnost vzdělání a vydělání peněz na obživu (Kocourek, 2006: 93 in Leontiyeva).

¹⁵Hustota osídlení je 254 obyv./km². Je považována za jednu z nejvyšších hustot v zemích s převládajícím zemědělstvím.

Mzv.cz, *Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva*, [online] [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/vietnam/>

¹⁶Počet obyvatel ve Vietnamu je 88,78 milionů. Vietnam je 13. nejlidnatější zemí světa.

Mzv.cz, *Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva*, [online] [cit. 2014-01-28].

Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/vietnam/>

¹⁷Rozloha Vietnamu je 331 211 km².

Mzv.cz, *Rozloha*, [online] [cit. 2014-01-28].

Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/vietnam/>

obživu jak sebe, tak i pro rodiny. Na otázku: „*Myslíte si, že díky zaměstnávání Vietnamců dochází k nezaměstnanosti Čechů?*“ ve své odpovědi paní Šilhová zdůraznila, že Vietnamci do jižních Čech migrují také z ekonomických důvodů, za účelem výdělků. Zaměstnavatel nabídne nízký výdělek, aby se o práci neucházel Čech a aby místo bylo volné. Úřad práce pak vydá rozhodnutí o povolení k zaměstnání a Vietnamec práci rád přijme. Ovšem pokud se o práci zajímá Čech, má přednost před Vietnamcem. Pracovní místo Vietnamci většinou shánějí přes zprostředkovatele, kterému zaplatí sedm až čtrnáct tisíc dolarů (USD). Zprostředkovatelem je většinou Vietnamec žijící na území jižních Čech. Ten jede do Vietnamu a vypráví vietnamským obyvatelům, jak velké množství práce zde je a jak vysoký z něj je výdělek. To je značným podnětem k migraci z Vietnamu do jižních Čech (Šilhová, 14.11. 2013).

Porovnání úrovně Vietnamu s ostatními zeměmi je téměř nemyslitelné. Zbídačené oblasti Vietnamu po válečném období dávají Vietnamcům popud vydat se do ČR, a zlepšit tak svou sociální i ekonomickou situaci (Šilhová, 14.11. 2013).

2.2 Migrace za účelem vzdělání

Dalším důvodem již od 70. let byl vývoz pracovní síly, země tak spoléhala na dostání praxe a zkušeností. Země tímto způsobem řešila vysokou nekvalifikovanost a nezaměstnanost. Od roku 1991 se začaly vydávat licence agenturám, které měly zprostředkovat nábor pracovní síly do zahraničí. Pracovníci museli zaplatit poplatky za obstarání a záruku pro plnění podmínek v zahraničí. Většinou odcházel z Vietnamu muž a postupem času se za ním přistěhovala celá rodina. Typickým je stěhování za příbuznými. Jak je známo, pro Vietnamce je i příbuzný důležitým členem rodiny, u kterého nachází oporu a pomoc. Pověst příznivé ekonomické situace v Čechách je mezi Vietnamci rozšířena, tím pádem často přispívá k motivaci odchodu z Vietnamu. Jak jsem již naznačovala, studium je obvyklým důvodem migrace. Dosažení odborných znalostí, kvalitního vzdělání a znalosti jazyka je pro Vietnamce velkým stimulem k migraci. Česká republika nabízí každoročně nadaným studentům stipendia a některé české školy podepsaly dokonce smlouvy o přijímání vietnamských studentů. Nepříliš radostným důvodem je migrace z důvodu časové vytiženosti rodičů či nepřijatelného chování jejich dětí. Problémové děti požívající alkohol nebo drogy mohou být z rozmaru rodičů posílány do cizích zemí za účelem lepšího života. V celku vydatný

příliv Vietnamců je způsoben již vietnamskými kořeny a uzpůsobenými životními modely, podle kterých komunita žije (Pechová, 2007: 18-23).

2.3 Migrace na základě slučování rodin

Z důvodu vysokých nákladů pro vycestování do České republiky vyše vietnamská rodina do cílové země většinou jednoho člena rodiny, přičemž se na cestu skládá celá rodina z širokého okruhu. Vybraný jedinec, většinou je to muž živící rodinu, odcestuje s cílem vyvinout v cílové zemi lepší zázemí pro celou rodinu, než tomu bylo ve Vietnamu. V průběhu pobytu v ČR poskytuje finanční podporu rodině ve Vietnamu. Ve chvíli, kdy jsou podmínky vhodné pro celou rodinu, přestěhuje se celá rodina (Pechová, 2007: 17-19).

3 Nárůst populace vietnamské menšiny v Jihočeském kraji

Na základě informací, které mi prostřednictvím emailové korespondence poskytl Mgr. Ondřej Pumpr, jsem sestavila tabulku, která popisuje celkové zastoupení vietnamské populace v Jihočeském kraji. Každý kraj je rozdělený na jednotlivé okresy. Zastoupení populace je rozděleno z hlediska pohlaví obyvatel, na muže a ženy. Dodala jsem i celkový počet mužů a žen. Tabulky jsou konstruované jak směrem k vietnamské menšině, tak i k cizincům obecně (Ondřej Pumpr, e-mailová korespondence, 05.12. 2013).

Tabulka 1: Statistické údaje Jihočeského kraje pro rok 2012

	OKRES			OKRES			OKRES		
	České Budějovice			Český Krumlov			Jindřichův Hradec		
	muži	ženy	okres celkem	Muži	ženy	okres celkem	muži	ženy	okres celkem
CIZINCI									
PŘECHODNÝ POBYT CELKEM	1 348	771	2 119	712	390	1 102	377	186	563
TRVALÝ POBYT CELKEM	1 575	1 379	2 954	740	799	1 539	583	489	1 072
CELKOVÝ SOUČET	2 923	2 150	5 073	1 452	1 189	2 641	960	675	1 635
VIETNAMCI									
PŘECHODNÝ POBYT CELKEM	69	40	109	79	54	133	74	43	117
TRVALÝ POBYT CELKEM	249	227	476	195	144	339	215	197	412
CELKOVÝ SOUČET VIETNAMCŮ	318	267	585	353	306	472	289	240	529

Vlastní vypracování na základě poskytnutých informací Ondřejem Pumprem, 05.12. 2013

Tabulka 2: Statistické údaje Jihočeského kraje pro rok 2012

	OKRES			OKRES			OKRES			OKRES		
	Písek			Strakonice			Tábor			Prachatice		
	muži	ženy	okres celkem	muži	ženy	okres celkem	muži	ženy	okres celkem	muži	ženy	okres celkem
CIZINCI												
PŘECHODNÝ POBYT CELKEM	374	217	591	459	258	717	389	257	646	248	95	343
TRVALÝ POBYT CELKEM	328	350	678	540	482	1 022	485	500	985	389	378	767
CELKOVÝ SOUČET	702	567	1 269	999	740	1 739	874	757	1 631	637	473	1 110
VIETNAMCI												
PŘECHODNÝ POBYT CELKEM	52	33	85	50	31	81	42	27	69	27	19	46
TRVALÝ POBYT CELKEM	82	74	156	69	52	121	51	55	106	155	136	291
CELKOVÝ SOUČET	134	107	241	149	83	202	93	82	175	182	155	337

Vlastní vypracování na základě informací poskytnutých e-mailovou korespondencí s Ondřejem Pumprem, 05.12. 2013.

Z tabulek č. 1 a č. 2 lze vyčíst, že za rok 2012 bylo celkem v Jihočeském kraji 2541 vietnamských obyvatel. Převládající počty vietnamských obyvatelů v jižních Čechách za rok 2012 jsou většinou dosaženy způsobem trvalého pobytu. Číslo trvalého pobytu¹⁸ dosahuje 1901 osob a je to téměř trojnásobek počtu Vietnamců v Jihočeském

¹⁸Klub Hanoi se odkazuje na více jak poloviční využívání trvalého pobytu všech Vietnamců v ČR. Trvalý pobyt umožňuje Vietnamcům rovnocenná práva sociální, ekonomická a i občanská. Zároveň trvalý pobyt není vyjádřením občanské identity k jednomu určitému národu, nýbrž vyjádřením vztahující m se k jednotlivcům, kteří se cítí být součástí obou národů (Klubhanoi.cz., *Potomci vietnamských*

kraji s přechodným pobytem, činící celkem 640 osob. Když bychom se měli zaměřit na České Budějovice, Vietnamci s trvalým pobytem dosahují čísla 476 osob, kdežto Vietnamci s přechodným pobytem dosahují 109 osob (Ondřej Pumpr, e-mailová korespondence, 05.12. 2013)

Tabulka 3: Populace Vietnamců v Jihočeském kraji, rok 2004-2012

Země	Vietnam								
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Jihočeský kraj	1 357	1 517	1 625	1 983	2 371	2 483	2 594	2 521	2 541
České Budějovice	250	268	284	363	408	487	526	552	585
Český Krumlov	281	321	340	444	533	512	527	477	472
Jindřichův Hradec	301	347	366	429	470	553	556	537	529
Písek	32	34	35	40	83	108	141	179	241
Prachatice	334	361	379	440	464	464	442	380	337
Strakonice	124	146	172	214	314	241	260	240	202
Tábor	35	40	49	53	99	118	142	156	175

Vlastní vypracování na základě poskytnutých informací e-mailovou korespondencí s Ondřejem Pumprem 05.12. 2013.

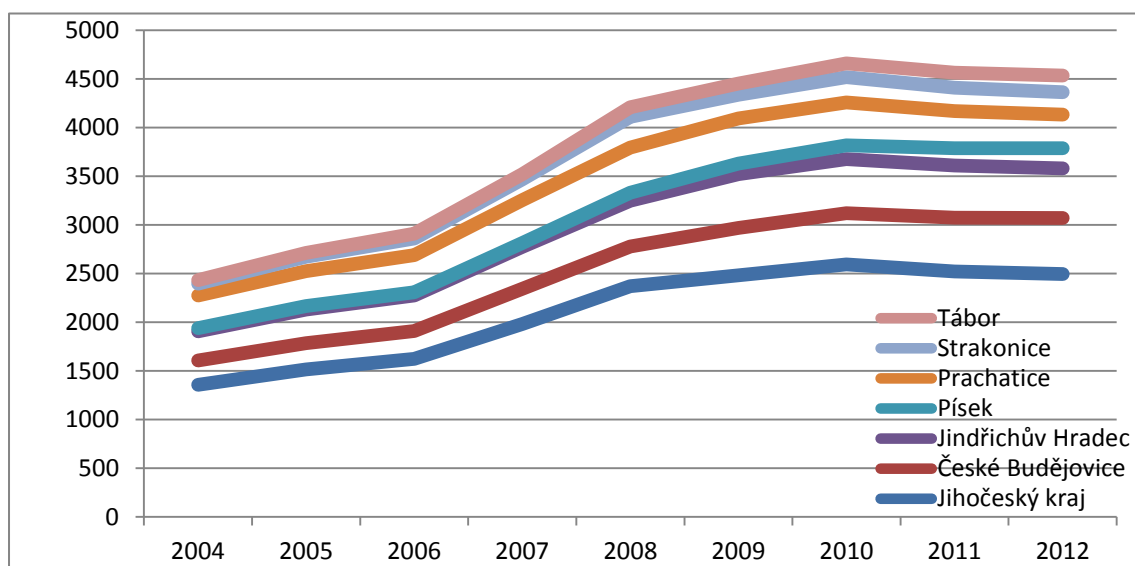
Další tabulka č. 3 ukazuje zastoupení Vietnamců v jednotlivých okresech Jihočeského kraje od roku 2004 do roku 2012. Z tabulky lze vyčíst, že vietnamská populace v Jihočeském kraji neustále stoupá. V roce 2010 došlo k téměř dvojnásobnému přílivu oproti roku 2004, kde čísla činila 1357 osob v Jihočeském kraji. Totéž je specifické i pro okres České Budějovice. Statistické údaje ukazují, že vietnamská populace od roku 2004 do roku 2012 stoupla taktéž o dvojnásobek. Z roku 2004 do roku 2006 se jednalo průměrně o navýšení v rámci jednoho sta až jednoho a půl sta lidí. Specifičtější z roku 2004 se zvýšil počet vietnamských obyvatel v Jihočeském kraji o 160 osob. Z roku 2007 se jednalo o počet 108 příchozích obyvatel z Vietnamu. K zesílení migračního proudu z Vietnamu došlo v průběhu roku 2006, kde čísla dosahovala přesně 356 osob, přičemž následující rok 2007 byl v migrační politice

přistěhovalců a české občanství (část I.) [online] 4.1. 2012 [cit. 2014-02-28] Dostupné z: <<http://klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2011121602>>

produktivnější o 32 osob, tím pádem dosáhl vzrůstu 388 Vietnamců v Jihočeském kraji Ondřej Pumpr, e-mailová korespondence, 05.12. 2013).

Tento vzestup lze vysvětlit následující výpovědí pana Antonína Chu, který zdůrazňuje, že velký nárůst populace vietnamských obyvatel do ČR byl v roce 2007 na základě mezivládních dohod, Vietnamci většinou do jižních Čech přišli přes agentury, které za zprostředkování práce a pobytu zde vybíraly velké peníze. Důvodem vzrůstu populace bylo posílení v dělnickém odvětví. Jednalo se o 20 000 přichozích osob do ČR (Antonín Chu, 04. 12. 2013). V roce 2008 došlo k ustálení na stovkovou hladinu vzrůstu, přesněji se počet navýšil o 112 osob, pro rok 2009 stoupl počet o 111 Vietnamců. Ovšem z roku 2010 na rok 2011 došlo k úbytku vietnamského obyvatelstva na území Jihočeského kraje o 73 osob. V následujícím roce 2012 ubylo 25 Vietnamců v Jihočeském kraji. Když se zaměříme na rok 2012, jednoznačně vidíme největší proud Vietnamců v jižních Čechách do okresu Českých Budějovic s číslem 585 osob, druhou příčku zabírá Jindřichův Hradec s 529 obyvateli. Nejmenšího počtu dosahuje Tábor se 175 Vietnamci. Víceméně se drží od roku 2004 v nízkých migračních položkách (Ondřej Pumpr, e-mailová korespondence, 05.12. 2013).

Graf 1: Pohyb Vietnamské populace od roku 2004 do roku 2012 v jednotlivých okresech Jihočeského kraje

Vlastní vypracování na základě tabulky č. 3 (informace poskytnuté e-mailovou korespondencí s Ondřejem Pumprem 05.12. 2013)

V grafu č. 1 vidíme, jak se počet vietnamských obyvatel od roku 2004 do roku 2012 pohyboval. Graf znázorňuje taktéž nárůst populace směrem k vietnamské menšině v Jihočeském kraji, respektive v jednotlivých okresech Jihočeského kraje od roku 2004 do 2012. Graf byl vypracován na základě tabulky č. 3. (Ondřej Pumpr, e-mailová korespondence, 05.12. 2013).

Tabulka 4: Statistické údaje celkového počtu Vietnamců v Jihočeském kraji pro rok 2012

	Počet osob
Vietnamci celkem v Jihočeském kraji	2541
Vietnamci s přechodným pobytem v Jihočeském kraji	640
Vietnamci s trvalým pobytem v Jihočeském kraji	1901

Vlastní vypracování na základě poskytnutých informací e-mailovou korespondencí s Ondřejem Pumprem 05.12.2013.

Tabulka č. 4 ukazuje počet Vietnamců v Jihočeském kraji. Počet je rozdělený na Vietnamce s přechodným pobytem a na Vietnamce s trvalým pobytem. Přechodně pobývajících Vietnamců je 640 a trvale žijících na území Jihočeského kraje je jich 1901 (e- mailová korespondence s Ondřejem Pumprem, 05.12. 2013).

3.1 Práce a nezaměstnanost u Vietnamců

Vietnamci jsou považováni za občany třetích zemí,¹⁹ti v České republice nacházejí uplatnění na trhu práce především v sekundárním sektoru, kde je práce výrazně negativně ovlivněna pracovními podmínkami. Znevýhodněné pracovní podmínky mohou negativně dopadat na průběh celého procesu sociální integrace v hostitelské společnosti. Mimo kvalitu práce, která je důležitá pro začlenění zahraničních i domácích pracovníků, Vietnamci jsou nuceni neustále překonávat bariéry, které plynou z odlišného původu, například uznání vzdělání z domácí země nebo jazykové bariéry a nedostatečný sociální kapitál v cílové zemi (Trbola, Rákoczyová, 2011: 35-36 in Černík).

Podle prokázaných statistických údajů u respondentů Jitka Vacková tvrdí, že u Vietnamců převažuje spíše vykonávání ne-manuální činnosti, tito imigranti působí na trhu práce jako OSVČ- *osoba samostatně výdělečně činná*²⁰. Tento fakt dokazuje i vztah typu národnosti a práce. Pro Vietnamce je typická práce kombinující prvky typu intelektuálního a manuálního. Občas svou práci považují za fyzicky i psychicky

¹⁹Občan třetí země, je občan žijící ve státě, který nespadá pod EU a zároveň není členem Lichtenštejnska, Islandu, Norska a Švýcarska.

Mvcr.cz., *Kdo je občan třetí země?* [online]. 2010 [cit. 2014-28-2]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-treti-zeme.aspx>>

²⁰OSVČ- osobou samostatně výdělečně činnou rozumí úřady, správa sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovna takovou osobu, která má finanční příjem z podnikání či jiné samostatně výdělečné činnosti. Podnikatelem lze označit osobu podnikající na základě živnostenského listu, registrovaného rolníka nebo podnikatele ze zvláštních předpisů – daňový poradce. OSVČ se dále rozumí osoba alespoň ve věku 18 let podnikající za účelem nezávislého a samostatného výdělku na svůj bankovní účet a jméno.

Jakpodnikat.cz. *Podnikatel, podnikání, OSVČ.* [online]. 20.5.2013 [cit. 2014-09-03] Dostupné z: <<http://www.jakpodnikat.cz/podnikani-osvc-podnikatel.php>>

náročnou, s tím je spojena velká nespokojenost s pracovními podmínkami (Vacková, a kol., 2012: 145-146).

3.1.1 Ekonomické aktivity Vietnamců v Jihočeském kraji

Kromě informací týkajících se ekonomických aktivit Vietnamců na území jižních Čech před rokem 1989 a krátce po roce 1989 paní Šilhová zdůraznila, že stále přibývá Vietnamců, kteří oficiálně podnikají na živnostenský list, a to i v případě odlišného předchozího vzdělání a profese ve Vietnamu. Podnikají u nás bývalí rolníci, dělníci, profesori vysokých škol a mnoho jiných, kteří díky svým jazykovým bariérám nemohli sehnat vhodné zaměstnání. Podotýká, že tento způsob obživy jak sebe, tak celé rodiny, je pro Vietnamce mnohem výhodnější a že víceméně jim nic jiného nezbyvá, neboť český zaměstnavatel raději zaměstná českého uchazeče o zaměstnání, nikoliv vietnamského. Opačnou stránkou jsou taková pracovní místa pro uchazeče, kde zaměstnavatel nabídne uchazeči velice nízkou mzdu, ta ale připadá českému uchazeči příliš nízká a místo odmítne. V tomto případě zaplní pracovní pozici Vietnamec nebo jakýkoliv jiný uchazeč cizí národnosti. Neustále přibývá takových Vietnamců v Jihočeském kraji, kteří se nyní živí jako zaměstnanci, ale nedosahují zdaleka tak vysokých čísel jako Vietnamci podnikající na živnostenský list. Častým případem je zřízení živnostenského listu na nákup a prodej zboží, ovšem režim pracovní činnosti odpovídá spíše zaměstnanci, nikoli podnikateli. Ekonomické aktivity v Jihočeském kraji jsou stejné jako v jiných krajích, dodává Šilhová (Šilhová, 14.11. 2013).

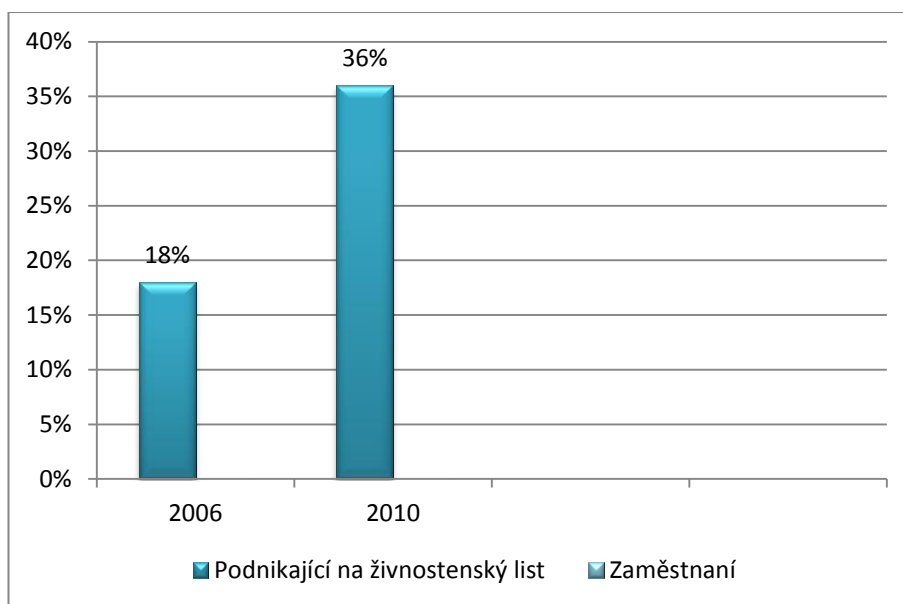
Jak v Jihočeském kraji, tak i specifitěji v Českých Budějovicích stále přibývá Vietnamců, kteří se živí prodejem levné dovezené obuvi, textilních oděvů, elektroniky, potravin, lihovin a tabáku. Prodávají jak v kamenných obchodech, tak i ve velkých nákupních centrech Igy a Merkury, kde za pronájem platí majiteli budovy. Kamenné obchody většinou mají v pronájmu sami Vietnamci, nebo platí peněžitou částku majiteli za pronájem prostoru k účelu podnikání. Bezkonkurenční výhodou vietnamských podnikatelů je opravdu velké pracovní nasazení. V rámci osobních zkušeností každého člověka a různých výzkumů lze zjistit, že většina Vietnamců v Jihočeském kraji, stejně tak i v celé ČR, žije v relativně podprůměrných poměrech. Často pracují v nevyhovujících pracovních podmínkách a většinou od rána do noci. Pracují každý den i o víkendech, a tak nezbyvá dostatek času na rodinu, zábavu, dovolenou či výlet.

Kromě Vietnamců podnikajících na základě živnostenského listu existují i další vietnamské firmy, některé i mezinárodního působení, kde jsou zaměstnáni manažeři a lidé různých národností (Šilhová, 14.11. 2013).

Úřední a jiné záležitosti týkající se pobytu cizince jak v ČR, tak i v Jihočeském kraji jsou vyřizovány přes podnikatele jako prostředníka nebo pomocí vietnamských zprostředkovatelských center, konkrétně v Českých Budějovicích pomáhá Vietnamcům např. Diecézní charita, která působí na Odboru migrační a azylové politiky v Českých Budějovicích (OAMP) a poskytuje asistenci, tlumočení a poradenství vietnamským obyvatelům v Jihočeském kraji a potřebné informace a rady ohledně úředních záležitostí – např. pomoc při vyplňování formulářů (Šilhová, 14.11. 2013).

Další vzrůstající ekonomickou aktivitou Vietnamců v Jihočeském kraji je poskytování služeb, jako je například manikúra, pedikúra a masáže. Služby Vietnamci provádějí jak v kamenných obchodech, tak i ve velkých nákupních centrech, např. v Merkury nebo Igy, kde jsou restaurace nabízející vietnamskou kuchyni či nehtové salony. Vietnamci zaměstnávají přednostně své rodinné příslušníky, jimž nejvíce důvěřují, poté zaměstnají českého uchazeče. Jak již Šilhová naznačila, roste i počet Vietnamců, kteří jsou zaměstnanci v podnicích či menších firmách, příkladem je Motor Jikov Group a.s.. Většina Čechů dojíždí za prací denně několik kilometrů, stejně je tomu i u Vietnamců, kteří z Českých Budějovic dojíždějí do vodňanské drůbežárny. Samozřejmě že i pro Vietnamce, stejně jako pro Čecha není jednoduché najít práci, vhodnou v rámci vzdělání a uživení rodiny. Stále přibývá vietnamských dělníků bez potřebné praxe, což je způsobeno jejich předešlým podnikáním. Následkem je obsazení pracovního místa českým uchazečem leč jen se středoškolským vzděláním oproti vietnamskému vysokoškolákovi, ale s potřebnou letitou zkušeností a praxí. Stánkový prodej a rozsáhlé tržnice nejsou až tak obvyklou ekonomickou činností v Jihočeském kraji, tím vynikají Střední Čechy, jmenovitě Praha - SAPA a.s. a oblasti pohraničí. V posledních letech se mezi Vietnamci v Jihočeském kraji výrazně rozmáhá obchodování s drogami, marihuanou a jiným opiáty (Šilhová, 14.11. 2013).

Graf 2: Podnikající Vietnamci na živnostenský list a zaměstnaní Vietnamci v Jihočeském kraji, rok 2006 a 2010

Vlastní vypracování na základě informací dostupných z
<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_prehledy>

Graf č. 2 popisuje procentuální vzestup ekonomicky aktivního vietnamského obyvatelstva od roku 2006 do roku 2010. Na první pohled vidíme, že část zaměstnaných Vietnamců se v grafu nezobrazila, protože byla nulová. Oproti počtu Vietnamců podnikajících na živnostenský list. V roce 2006 počet zaměstnaných Vietnamců dosahoval nulových hodnot a stejně tak tomu bylo i o čtyři roky později, v roce 2010. Počet Vietnamců podnikajících na živnostenský list dosahoval v roce 2006 18%, v roce 2010 však tento počet vzrostl o více než dvojnásobek, a tedy na číslo 36% (czso.cz, ČSÚ, 11.07. 2012, online).

3.2 Charakteristiky práce

Vietnamci pobývající v ČR nejkratší dobu 1 až 4 roky vykonávají nekvalifikované, často pomocné profese manuálního typu. Pracují v hlučném, páchnoucím prostředí nebo v nepříznivých teplotních podmínkách. Hodnotí svou práci jako fyzicky i psychicky náročnou a jsou velmi nespokojeni s pracovními podmínkami. Tato kategorie není významně zastoupena vietnamskými obyvateli (Vacková, a kol., 2012: 146)

Dalším typem jsou Vietnamci pobývající v ČR v rozmezí 5 až 10 let. V porovnání s předchozí délkou pobytu zde narůstá alespoň spokojenost s pracovními podmínkami (Vacková, a kol., 2012: 146)

Velice frekventovanou oblastí z hlediska vietnamského zastoupení prokazuje délka pobytu na území ČR 11 a více let. Typický je výkon práce, kde se kombinují intelektuální vlohly a manuální schopnost či dovednost jedince. Vykonávají nižší administrativní práce nebo technické profese. Většinou jsou OSVČ. Práce je pro ně psychickou zátěží, ale nevykonávají ji v hlučném prostředí. Kvůli délce pobytu, je možné předpovědět vyšší spokojenost s pracovními podmínkami, ovšem to není potvrzeno. Byla prokázána závislost mezi délkou pobytu a národností (Vacková, a kol., 2012: 147).

3.3 Typ pobytu

Typ pobytu dokresluje výše uvedené charakteristiky délky pobytu. Vietnamci s povolením k dlouhodobému pobytu na území ČR vykonávají nekvalifikované a často pomocné profese. Většinou pracují jako zaměstnanci. Vietnamci s trvalým pobytem pracují spíše jako OSVČ a vykonávají práce ne-manuálního typu, jsou to práce psychicky a intelektuálně náročné. Vietnamci mající povolení k dlouhodobému pobytu, tj. k pobytu delšímu než turistickému, stále vykonávají práce manuálního typu (Vacková, 2012: 147). Antonín Chu tvrdí, že dlouhodobý pobyt se musí každé dva roky prodlužovat a musí být splněny určité podmínky, například stálá práce, z níž se musí dokládat výše příjmu, a doklad o zaplacení sociálního pojištění (Antonín Chu, 04.12. 2014).

Ti, kteří žijí nepřetržitě v ČR 5 let, mohou žádat o trvalý pobyt. U trvalého pobytu není nutné dokládat výši příjmu, ale musí mít stálý příjem alespoň rok dopředu, aby mohl pokrýt všechny výdaje. Pro udělení trvalého pobytu musí Vietnamec umět ČJ na úrovni A1 (Antonín Chu, 04.12. 2014).

3.4 Vlivné faktory na spokojenost Vietnamců

Jitka Vacková píše, že Vietnamci jsou spíše nespokojeni s výdělkem a finančním ohodnocením. Příliš nízký počet se nachází ve skupině, kteří pobírají nejvyšší mzdu a jsou spokojeni (Vacková J., a kol, 2012: 132).

Poukazuje na fakt, že spokojenost se znalostí českého jazyka výrazně ovlivňuje výši čisté mzdy. Nejméně pobírají ti, kteří jsou velmi nespokojeni se znalostí českého jazyka. Naopak nejvíce pobírají ti, kteří jsou spokojeni se znalostí ČJ a samozřejmě i se svou životní úrovní (Vacková J., a kol, 2012: 134).

Je zajímavé, že znalost ČJ ovlivňuje spokojenost životní úrovně a oblast příjmu. Lze tedy tvrdit, že se tento fakt stává významným pro integraci cizinců a azylantů v ČR. Se spokojeností znalostí ČJ narůstá i pocit jistoty v zaměstnání. Spokojenost s životní úrovní se navzájem ovlivňují se znalostí ČJ, s finančním ohodnocením, s výší čisté měsíční mzdy a s dostatečností měsíčního příjmu. V mnoha případech neplatí pravidlo - čím vyšší vzdělání, tím vyšší příjem a vyšší kategorie zaměstnání (Vacková J., a kol, 2012: 134).

Vzdělání neprojevuje vliv na dostatečnost vyšší čisté měsíční mzdy a ani na výši měsíčního příjmu. Většinou cizinci se základním a odborným vzděláním bez maturity jsou průměrně spokojeni s finančním ohodnocením, na rozdíl od cizinců s vysokoškolským vzděláním. Naopak vzdělání nepodmiňuje úroveň zaměstnání a příjmu (Vacková J., a kol, 2012: 135-139).

Vietnamci často hodnotí chování zaměstnanců-cizinců (Čechů) neutrálně. „Spíše dobré“ až „velmi dobré“ chování u zaměstnanců českého původu není Vietnamci často voleno (Vacková J., a kol, 2012: 141).

4 Ekonomické aktivity Vietnamců v ČR

Tabulka č. 5 znázorňuje počet ekonomicky aktivních Vietnamců v ČR od roku 1998 do roku 2005, přičemž jsou Vietnamci rozděleni podle toho, zda jsou evidováni na úřadu práce nebo podnikají prostřednictvím živnostenského listu. Údaje jsou vyčíslené počtem jednotlivých osob a také procentuálním vyjádřením.

Tabulka 5: Ekonomické aktivity Vietnamců v ČR

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ekonomicky aktivní Vietnamci celkem	15 504	19 000	19 382	20 466	20 231	21 201	22 229	22 876
Evidovaní Vietnamci na ÚP	50	62	75	63	150	237	183	256
Podnikání na živnostenský list	15 454	18 938	19 307	20 403	20 081	20 964	22 046	22 620
Evidovaní na ÚP (v %)	0,3	0,3	0,4	0,3	0,7	1,1	0,8	1,1
Podnikání na živnostenský list (v %)	99,7	99,7	99,6	99,7	99,3	98,9	99,2	98,9

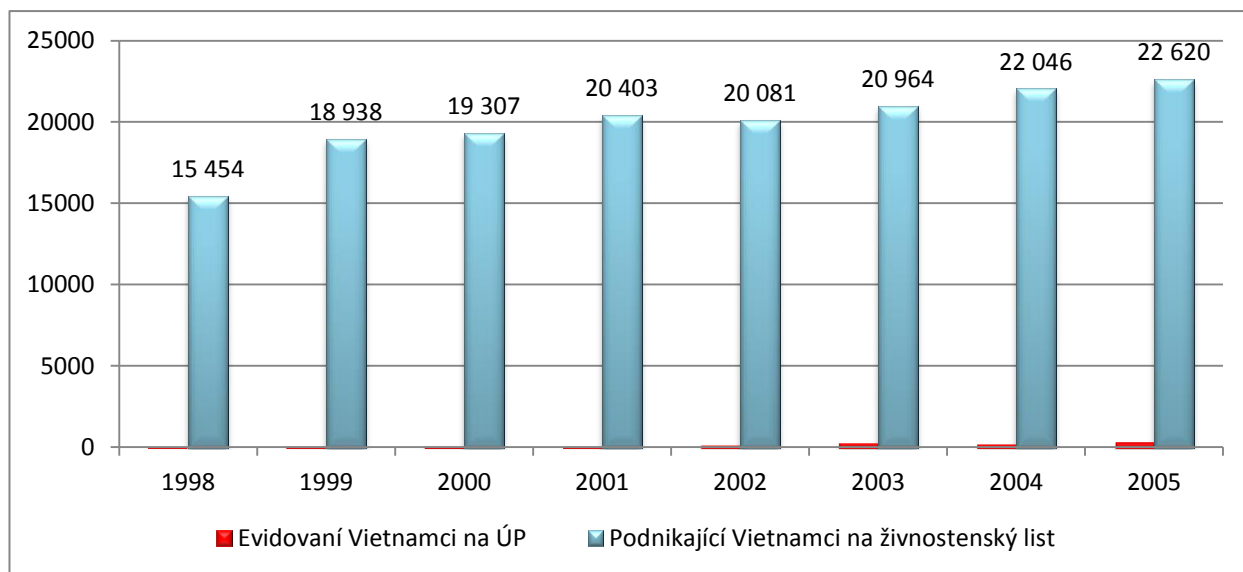
Vlastní vypracování na základě informací dostupných z:

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_zamestnanost#rok>

V roce 1998 vykonávalo ekonomickou aktivitu 15 504 Vietnamců, 50 bylo evidováno na Úřadu práce (ÚP) a 15 454 podnikalo na živnostenský list. Roku 1999 bylo celkem ekonomicky aktivních 19 000 Vietnamců, 62 bylo evidováno na ÚP a 18 938 podnikalo na živnostenský list (ŽL). Další rok přibylo 382 ekonomicky aktivních Vietnamců, přičemž 75 bylo evidováno na ÚP a 19 307 podnikalo na ŽL. Následující rok 2001 činil celkový počet Vietnamců vykonávající ekonomickou aktivitu 20 466, 63 evidovaných na ÚP a 20 403 podnikalo na ŽL. Klesajícím lze označit rok 2002, protože došlo k úbytku ekonomicky aktivního vietnamského obyvatelstva o 235 osob, tedy celkem 20 231 Vietnamců bylo ekonomicky aktivních, 150 bylo evidovaných na ÚP a 20 081 podnikalo na ŽL. Naopak stoupajícím z hlediska ekonomických aktivit byl rok 2003 s číslem 21 201 osob, z toho 237 evidovaných na ÚP a 20 964 podnikajících na ŽL. Další rok 2004 byl opět vzrůstající a činil 22 229 celkově aktivních Vietnamců, přičemž 183 osob se evidovalo na ÚP a 22 046 podnikalo na ŽL. V roce 2005 se evidovalo na ÚP 256 Vietnamců a podnikalo 22 620, celkový počet ekonomicky aktivních osob dosahoval čísla 22 876. Z čísel v tabulce je tedy jasně viditelné, že od roku 1998 přibývá ekonomicky aktivního vietnamského obyvatelstva v hojném počtu každý rok, až na jedinou výjimku v roce 2002, kdy došlo k poklesu o

235 osob. Následující roky byly opět ekonomicky vyšší. Když se zaměříme na rok 1998 a rok 2005, zjistíme vzrůst o 7 372 osob ekonomicky aktivního vietnamského obyvatelstva v Jihočeském kraji. Dále vidíme, že počet evidovaných na ÚP se zvýšil o 206 osob. Podnikajících Vietnamců přibýlo o 7 164. Z tabulky je zřejmé, že převyšuje z velké části počet Vietnamců, kteří podnikají na živnostenský list (Czso.cz, ČSÚ, 20.04. 2012, online).

Graf 3: Evidování Vietnamci na Úřadu práce a podnikající Vietnamci na živnostenský list v ČR

Vlastní vypracování z procentuálního zastoupení na základě tabulky č. 5

Z grafu č. 3 vidíme zastoupení ekonomicky aktivního obyvatelstva v ČR. Zastoupení evidovaných Vietnamců na úřadě práce nelze pouhým okem vnímat. Lze teda tvrdit, že i v ČR neustále narůstá počet podnikajících Vietnamců na živnostenský list (Czso.cz, ČSÚ, 20.04. 2012, online).

5 Vietnamci v současných jižních Čechách

Následující informace jsou získané prostřednictvím rozhovoru, kde jsem si vše pečlivě zapisovala. Rozhovory jsem provedla s Mgr. Petrou Šimkovou, vietnamistou prom. fil. Ivo Vasiljevem, CSc. a s panem Antonínem Chu, který působí jako tlumočník v Centru na podporu integrace cizinců v Jihočeském kraji. Do Čech migroval před rokem 1989. Dále jsem provedla rozhovor s Vietnamci Markem a Hai Yen, která přišla ke konci rozhovoru. Marek a Hai Yen jsou vietnamskými studenty ve věku 19-20 let, žijí od narození v České republice, konkrétně v jižních Čechách. Působí v Centru na podporu integrace cizincům jako tlumočníci a dobrovolníci. Za zprostředkování informací a umožnění rozhovoru s Vietnamci velice děkuji paní Mgr. Petře Šimkové, vedoucí Centra na podporu integrace cizinců. Nyní zde máme dvě věkově odlišné kategorie a uvidíme, jak se jejich názory budou lišit.

Poskytnutých informací si nesmírně vážím, neboť o Vietnamcích je známo, že jsou uzavřenou komunitou. Z mého pohledu a zkušeností v průběhu rozhovoru usuzuji, že je viditelný rozdíl mezi věkovými kategoriemi tázaných Vietnamců. Antonín Chu byl uzavřenější, odpovídal stroze, jednoduše a víceméně bez gestikulací a mimiky vyjadřujících radost. Na druhou stranu mi vysvětlil pár vietnamských slov, což bylo velice příjemné, protože v rámci své bakalářské práce jsem se seznámila s vietnamistou, prom. fil. Ivo Vasiljevem, CSc.²¹ a ten mi nabídl hodiny vietnamského jazyka, čehož si také nesmírně vážím. Vzhledem k tomu, že Marek a Hai Yen byli téměř stejného věku jako já a žijí v Jihočeském kraji od narození, nevnímají sami sebe jako Vietnamce, nýbrž jako Čechy, jak sami podotkli. Jejich přístup k odpovědím byl humornější, s větším odhodláním a ochotou. Díky věkovým rozdílům zde může být viditelný rozdíl mezi výpovědí pana Antonína či Marka a Hai Yen. Stejně je tomu tak i u jiných Vietnamců v Jihočeském kraji (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek a Hai Yen, 02.12 2013).

²¹Prom. fil. Ivo Vasiljev, CSc. – je lingvista a polyglot, který kromě češtiny, vietnamštiny a ruštiny, hovoří také anglicky, korejsky, francouzsky, japonsky, německy, slovensky, polsky a maďarsky, celkem hovoří okolo jedenácti jazyky. Je členem sociolingvistického výzkumného týmu, vietnamistou a také bývalým učitelem na Filozofické fakultě UK v Praze. Působí také jako poradce ve věcech interkulturní komunikace a pro věci jazykové.

C2j.cz., *Vietnamista Ivo Vasiljev přednesl nový pohled na výuku monolingvního žáka*. [online]. [cit. 2014-02-03], dostupné z: <<http://www.c2j.cz/en/prednasky/116-vasiljev-na-tul>>.

Všichni tázaní vypověděli, že život Vietnamců v jižních Čechách se víceméně neliší od života Vietnamců v jiných krajích, jen Marek a Hai Yen se zmínili, že život v okolí Prahy se liší, a to z toho důvodu, že Vietnamci v Praze jsou více soudržní, mají lepší kulturní vyžití a častěji se stýkají. Je to dáno větším počtem Vietnamců žijících v Praze, což souvisí se stěhováním do větších měst za účelem vzdělávání. Jak je známo, Vietnamci jsou velice pilní, cílevědomí žáci a studenti, většinou premianti třídy (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek a Hai Yen, 02.12 2013, Vasiljev, 03.12. 2013, Šimková, 25.11. 2013).

Vietnamista Ivo Vasiljev mi prostřednictvím internetové korespondence poskytl informace a potvrdil v emailu, že život vietnamské komunity v jižních Čechách je podobný životu ve všech příhraničních krajích. Liší se trochu jen od hlavního města Prahy a Středočeského i Pardubického kraje, které nemají pohraniční tržnice (Vasiljev, 01.03. 2014).

Dle Antonína Chu obchody v pohraničí podnikají hlavně ve větších tržnicích, ale takové v jižních Čechách nejsou. V jižních Čechách je méně Vietnamců než v jiných krajích. Je to dáno pracovními příležitostmi, které zde nejsou natolik příznivé pro zaměstnání (Antonín Chu, 04.12. 2013).

Antonín Chu říká, že na území jižních Čech žijí od 90. let Vietnamci, kteří zde přečkali různá období vzájemných politických česko-vietnamských vztahů. Dále zde byli tací, kteří migrovali do rodného Vietnamu na základě vypršení mezivládních dohod, a po roce 1989 se do Čech vrátili. Početnější skupinou jsou Vietnamci, kteří přicházejí z okolních zemí, např. z Německa. Většinu příchozích tvoří Vietnamci migrující přímo z Vietnamu, kteří na území jižních Čech předtím nepobývali. Většinou do jižních Čech migrují Vietnamci kvůli podnikání, vzdělání a ekonomické situaci. Poté, co jednotlivec vytvoří vyhovující podmínky pro celou rodinu, přicestuje manželka s dětmi nebo s celým příbuzenstvem. Novým trendem je i to, že do jižních Čech stále více přijíždí studenti, kteří si zde pobyt hradí z vlastních finančních zdrojů, tedy pobyt není na bázi studijního stipendia, jako tomu do nedávné doby bylo. Velká část Vietnamců tu žije za účelem podnikání, anebo kvůli sloučení rodiny na trvalý či dlouhodobý pobyt. Malá část Vietnamců v ČR získala azyl či občanství. Pan Antonín Chu si myslí, že v budoucnu na vývoj ve vztazích budou mít velký podíl Vietnamci,

kteří se v ČR narodili nebo zde žijí odmala. Jsou již dlouho v procesu integrace, díky svým vychovatelkám²² či kamarádům ve škole (Antonín Chu, 04.12. 2013).

Dále se zmiňuje o tom, že Vietnamcům se v jižních Čechách daří a jsou tu spokojeni. Životní podmínky jsou tu mnohem stabilnější a výhodnější, než ve Vietnamu, což jim umožňuje lepší životní úroveň, která by k dispozici ve Vietnamu určitě nebyla. Podle odhadu Antonína Chu jsou pro Vietnamce nejcennějšími hodnotami např. krásná a čistá příroda, vyskytující se možnosti ekonomického růstu a zlepšení životní situace v podobě získání kvalitního vzdělání, nápomocná spolupráce úřadů a lepší přístup k zdravotní péči oproti Vietnamu. Naopak negativně hodnotí pocit ztráty rodiny z důvodu časového nedostatku, nebo z důvodu velké vzdálenosti separující rodinu ve Vietnamu od jednotlivce v ČR. Negativem jsou nepřátelské projevy vůči vietnamským příslušníkům, problémy s prodlužováním pobytu a úřední záležitosti doprovázené zdoluhavým vyplňováním formulářů. Za nepříznivé považují zhoršující se podmínky v podnikání spojené s rostoucí konkurencí a vietnamským obchodem, přesto však jsou v jižních Čechách lepší podmínky než ve Vietnamu, v čemž se všichni shodují. To potvrzuje i následující odpověď Marka a Hai Yen, kterých jsem se zeptala, zda by chtěli žít ve Vietnamu, a jejich odpověď byla jednoznačně záporná. To lze také navíc doložit na způsobu vnímání jejich osoby naklánějící se spíše směrem k českému původu (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek a Hai Yen, 02.12. 2013).

Průměrná měsíční mzda se pohybuje okolo 25-35 a více tisíc, takového platu leckdy nedosahují ani Češi. Vietnamci ze svých výdělků odvádějí vysoké částky za nájemné, nebo za poskytnutí nejlepšího vzdělání pro své děti. Zázemí vietnamských obyvatel obvykle bývá velmi uspokojivé, mívají vybavenou kuchyň a koupelnu, vlastní velké množství elektroniky, např. videopřehrávače, televizory. Děti většinou disponují nejnovějšími verzemi elektroniky a hraček všelijakého typu. Neobvyklým znakem vietnamského obydlí jsou knihovny, ve kterých jsou knihy jak pro dospělé, tak i pro děti, protože jak je známo, rodiče lpí na rozumové znalosti, schopnosti a dovednosti dětí (Kocourek, 2006: 107 in Černík).

²²Z časové vytíženosti pořizují vietnamští rodiče svým dětem vychovatelky, které je pak nazývají babičkami. Český překlad vietnamského jména vyjadřuje nevhodný název pro pojmenování osoby. Česká jména dětem dávají obvykle chůvy – *babičky*. Jak se dále zmínil Marek i pan Antonín, česká jména Vietnamců obvykle začínají na začáteční písmeno vietnamského jména, nejde tedy o doslovný překlad jména z vietnamštiny do českého jazyka (Antonín Chu, 04. 12. 2013, Marek, 02.12 2013).

5.1 Integrace vietnamské menšiny v Jihočeském kraji

Následující informace jsou zprostředkovány opět pomocí rozhovoru. Nejdříve jsem se tázala Marka a Hai Yen, poté jsem obdržela podobné informace od pana Antonína Chu. Víceméně jsem vždy položila otázku a všichni byli natolik ochotní, že vyprávěli i mimo dané téma a šířeji, než jsem plánovala. Hai Yen souhlasila s Markovými názory, nevyjádřila odlišný názor. Rozhovoru se zúčastnila ke konci, protože končila později ve škole. (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek a Hai Yen, 02.12. 2013).

Marek tvrdí, že v Českých Budějovicích je rozsáhlá vietnamská komunita a všichni Vietnamci žijící zde se scházejí pravidelně na typické vietnamské svátky. Většinou se domlouvají přes známé, protože se každý zná s každým. Další variantou šíření zpráv je internet, sociální sítě nebo mobilní telefony. Vietnamci si pronajmou větší místnost či sál a oslavují. Konkrétně v Českých Budějovicích se oslavy konají za obchodním centrem Terno, kde vlastní Vietnamec jménem Bao prodejnu s nábytkem a poskytuje sál k oslavám. Dále mívají setkání i u Borku, nebo v Nemanicích. Oslavy jsou veřejné, tím pádem se může zúčastnit i Čech. Největší problém je v neinformovanosti ostatních lidí, byť by se zajímali, ale nemají odkud čerpat informace o konání. Stává se, že si přivede vietnamský občan na oslavu českého kamaráda, což není zakázané. Většina lidí jiného původu než vietnamského se domnívá, že nejsou na oslavách vítáni (Marek, 02.12. 2013).

Téměř všichni Vietnamci v jižních Čechách slaví vietnamské svátky a z 99% jsou podle pana Chu buddhisté. Největším svátkem je vietnamský Lunární Nový rok²³

²³*Tet Nguyen Dan*-Vietnamský lunární rok, častěji nazývaný *Tet*. Oslavaspojuje pohodu českých Vánoc, náboženskou tradici Velikonoc a akční slavení Silvestra. Je to bez debat největší svátek v zemi. Zajímavostí je, že v den lunárního Nového roku si každý z Vietnamců přičte rok navíc, tím pádem je tento svátek pro každého z nich i narozeninami. Nutností každého Vietnamce je vstoupit do Nového roku očištěný od dluhů a rozepří. Uklízí se celý dům, děti se koupou, umývá se veškeré kuchyňské náčiní a vyhazují se staré, nepotřebné věci. Tradiční je výzdoba domu, obchodu i kanceláře květinami. Kumkvatové stromy nebo kvetoucí broskvoň jsou typickými novoročními stromky, pro Vietnamce mají speciální význam nesmrtelnosti a dlouhověkosti, i když slouží pouze jako dekorace. Broskvové květy evokují štěstí, oheň, krev a slunce. Květy zbarvené do červena mají podle tradice sílu ochránit rodinu před zlem. Velice prodávanou pochutinou je kandované ovoce, alkohol, drůbež, maso, ale také domácí potřeby a módní doplňky, to vše prodávané v hojném množství. Postupně se *Tet* mění ve svátek darování nejen drobností, ale také motorek a elektrických spotřebičů. Také se nosí dárky vystihující vděčnost nadřazeným lidem, např. učitelům. Uctívají se předci pohoštěním, modlitbou a darováním darů. Tento svátek je dnem, kdy se schází členové rodiny ze všech koutů světa. Stejně jako my věří, že následující rok se bude prolínat s tím, co se na Nový rok stane, a proto si neradi půjčují peníze, neboť věří, že by jim to přineslo finanční krizi. V současné době oslavy probíhají individuálněji než dříve (Kocourek, 2006: 59-60 in Černík).

řídící se podle zimního slunovratu a lunárního kalendáře. Antonín Chu dodává, že Lunární Nový rok je svátkem, kde se shromáždí asi tak 200-300 lidí a společně zpívají, požívají tradiční kuchyň a pití. Vždy se účastní i Češi, kteří se s Vietnamci dobře znají. To je veřejná část oslav a ta se koná v době volna, obvykle několik dní před Novým rokem nebo po něm, pokud Nový rok nepřipadne na čtvrtek nebo pátek. Sama půlnoc (respektive v Česku šestá hodina večerní, která odpovídá vietnamské půlnoci), je svědkem oslavy čistě rodinné. Taková je tradice podobná naší tradici štědrovečerní. Účelem novoročních oslav je také připomenutí rodné vlasti - Vietnamu (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek a Hai Yen, 02.12. 2013).

Slaví se také každý úplňk. Každá vietnamská rodina má doma vlastní oltář k úctě předků. O úplňku se zapálí vonná tyčinka a do mísy se naservírují sladkosti a ovoce. Tímto způsobem Vietnamci uctívají své předky a odevzdávají jim obětiny (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek, 02.12. 2013).

Mezi tradiční svátky konající se každý rok patří vietnamský Dětský den, který se koná v osmém lunárním měsíci, tedy obvykle v září. Vietnamský dětský den je založený na podkladě legend, lidé se napijí a nají tradičního vietnamského pití a jídla. Hrají se vietnamské písničky, Vietnamci zpívají a užívají si příjemnou atmosféru po boku svých přátel. Vietnamský dětský den i výzdoba jsou zcela odlišné od českého dětského dnu (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek, 02.12. 2013).

Kromě dětí mají svůj den i dospělí Vietnamci, zejména ženy, scházejí se pravidelně 8. března, zpívají karaoke a užívají si v kruhu svých přátel. Den žen nenavštěvují jen ženy, ale i muži. Dovednostní a zájmové kroužky vyloženě pro vietnamské děti v jižních Čechách neexistují, na čemž se shodly obě strany, jak mladší generace v zastoupení Marka, tak i starší generace v osobě pana Antonína Chu. Pan Chu navíc říká, že v jižních Čechách je Svaz Vietnamců a hnutí žen. Organizace vládního a nevládního typu podle něj na jihu Čech vůbec neexistují, spíše ale nepochopil mou otázku přesně (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek, 02.12. 2013).

Vietnamci žijící dlouhodobě na území jižních Čech slaví i české svátky. Vánoce organizují podle českých zvyků nebo pouze určitou jejich část vynechají. Rodiče se snaží převážně kvůli dětem, aby nebyly ochuzeny. Na Vánoce se ve vietnamské rodině zdobí stromeček, peče kapr a připravuje bramborový salát stejně jako v české rodině. Kvůli pracovnímu vytížení si rodina nemůže dovolit strávit dny pečením, a tak si lidé

cukroví objednávají většinou na zakázku od profesionálních pekařů. V některých rodinách, kde jsou děti starší, se na cukroví a dárky nedbá s takovou důležitostí nebo se čeká na slevy v obchodech po Novém roce, jak bývá zvykem i u Čechů. Marek tvrdí, že Vánoce jsou ve Vietnamu novodobým trendem, takže se není ani podle čeho řídit z vietnamských tradic. Kdežto pan Chu vzhledem k tomu, že je starší, více vlastenecky založený, tvrdí, že vietnamské Vánoce se slaví podobně jako české, peče se kapr, zdobí se stromeček a hojně se připravují zeleninová jídla. Vánoce Vietnamci v ČR slaví, protože se snaží integrovat do české společnosti a oslavují je stejně jako Češi 24.12., na Štědrý den²⁴ (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek a Hai Yen, 02.12. 2013).

Vzhledem k tomu, že se Marek v jižních Čechách narodil, projevil zájem o účast na politickém životě. Je od narození Čech a má české občanství, tím pádem mu v účasti nic nebrání. Jak říká, většina jeho vietnamských kamarádů v jeho věku by rádo volilo, ale v cestě jim stojí jiné občanství²⁵. Marek měl tedy připravené volební lístky, bohužel z časových důvodů mu to nebylo umožněno²⁶. Většina Vietnamců v jeho věku se ztotožňuje spíše s českou národností než vietnamskou, což je dáno věkem a délkou života na území ČR. Navzdory tomu pan Antonín Chu odpověděl argumentem, že volit nechodí, je spíše vlastenec vietnamské země a že většina Vietnamců v jižních Čechách volit nechodí, protože politika ve Vietnamu je jiná než v ČR. Vietnam je pořád komunistická země. Pokud nejsou doma ve Vietnamu, nemají právo volit, dodává pan Antonín Chu. Když mají Vietnamci dlouhodobé nebo trvalé povolení k pobytu v ČR, volit nemohou. Podmínkou pro účast na politickém životě a možnost volit je získání českého občanství, pak mají Vietnamci stejné pravomoci jako Češi, říká Antonín Chu (Antonín Chu 04.12. 2013, Marek, 02.12. 2013).

²⁴Dle Kocourka se vietnamské oslavy, svátky a tradice formovaly z několika světových náboženství, např. taoismu, buddhismu, hinduismu, konfucianismu, islámu, křesťanství a jiných evropsko-amerických filosofii a politických směrů, které postupně utvářely kulturu, v jejímž duchu se oslavy nesou. Vietnamci věří v nadpřirozený svět a jeho vlivné síly, které mají dopad na jejich osud. Zvyky pocházejí z pradávných čínských tradic a indické kultury. Každoroční svátky nejsou pouhou oslavou nynějších bytostí, rovněž projevem úcty k předkům. Podobnými způsoby uctívají úmrtí, svatbu a jiné významné rodinné události (Kocourek, 2006: 56-57 in Černík).

²⁵Marek jako příklad uvádí svou kamarádku zajímavější se o politický život hlouběji než on samotný, ale bohužel nemá české občanství. Tím pádem se do volebního procesu nemůže zapojit. Jeho postoj k politickému životu v Čechách mě uchvátil, protože většina českých obyvatel účast na volebním procesu podhodnocuje, dle mého názoru (Marek, 02.12. 2013).

²⁶Marek se chystal volit do poslanecké sněmovny, ale v té době pobýval v práci. Mimo jiné mnoho vietnamských teenagerů pracuje brigádně, například Marek prodává oblečení v Terra Nově a v New Yorkeru. Většina Čechů se domnívá, že vietnamské děti pomáhají pouze svým rodičům v rodinném podnikání (Marek, 02.12. 2013).

Dle Marka a Hai Yen většina Vietnamců studujících střední školu v jižních Čechách odchází za navazujícím vzděláním do větších měst, většinou do Prahy. Hlavním důvodem je touha poznávat nová města nebo lidi, ale také rodiče, směřující své děti k lepšímu vzdělání. V jižních Čechách Vietnamci neudržují kontakt mezi sebou v tak velké míře jako např. v Praze, dodal Marek. Vietnamců je v Praze více a to je důvodem, proč tam hromadně podnikají častěji kulturní a společenské akce. V tom je viditelný rozdíl od jižních Čech, kde se Vietnamci stýkají jednou týdně, nebo na akcích výše jmenovaných (Marek a Hai Yen, 02. 12. 2013).

Pan Chu říká, že vietnamští studenti z jihočeského kraje často odcházejí do Prahy, kde je větší výběr vysokých škol, hlavně více možností a kvalitnější studium. Po absolvování vysoké školy mají absolventi větší možnost se uplatnit na trhu práce spíše v Praze než v jiných městech či krajích. V Praze též existují buddhistické chrámy, kdežto v jižních Čechách ne (Antonín Chu, 04.12. 2013).

Integraci mladých Vietnamců do české společnosti skoro nic nebrání. U starších ročníků přetrvává nedostatečná znalost českého jazyka a s tím spojené problémy v každodenním životě. Pravděpodobně nechovají ani zájem udržovat kontakty s českými občany a raději tráví volný čas v okruhu lidí stejného původu. Nemalý podíl bránící dobré integraci tvoří odlišné zvyklosti a povahové rysy, dodává Marek. Pan Chu říká, že nápomocným faktorem v integraci Vietnamců v jižních Čechách je Svaz Vietnamců, také Centrum na podporu integrace cizinců, kam chodí Vietnamci na kurzy českého jazyka. Ti Vietnamci, kteří jsou v jižních Čechách dlouho, pomáhají nově příchozím. Vietnamci tráví čas raději spolu než s českými občany, a to nejen z důvodu jazykové bariéry, ale také proto, že si Vietnamci mezi sebou rozumí lépe, mají stejnou kulturu a mentalitu (Antonín Chu, 04.12. 2013, Marek, 02. 12. 2013).

Nejvíce se lidé obrací na pana Antonína, který v jižních Čechách žije nejdéle, jak sám naznačil. Vietnamci zde nevolí svou vietnamskou Miss, účastní se na volbě v celostátním kole. Vietnamci mají celostátní soutěž Miss, která se koná ve vietnamském obchodním centru Sapa v Praze. Dosud byly asi tři ročníky soutěže Miss. Účastní se obvykle mezi deseti a dvaceti soutěžícími, záleží na tom, kdo se přihlásí. Pan Antonín pamatuje jednu soutěžící z Plzně, z jižních Čech se dosud nezúčastnila žádná. Ti, co žijí v jižních Čechách nejdéle, mají své zázemí a práci. Překvapivě jezdí na zájezdy, výlety, chodí do kina apod. Pan Antonín Chu je hlavním organizátorem. Každý rok zařizuje zájezdové pobyty pro Vietnamce z jižních Čech, konkrétně z Českých

Budějovic. Minulý rok navštívili Chorvatsko a předloni byli dvakrát v Itálii. I když moc volného času nemají, 90% Vietnamců dle pana Antonína Chu pracuje, prodává v obchodě nebo podniká. Pracovní činnost nevynechají ani v sobotu, pracují nebo jeden z členů obstarává nové zboží. Následující den v neděli zboží rozbalují a připravují pro nastávající týden (Antonín Chu, 04. 12. 2013).

5.1.1 Faktory ovlivňující integraci Vietnamců v ČR

Silným dopadem na dobrou integraci Vietnamců je předpoklad rychlého zbohatnutí a s tím spojená vidina návratu do rodné země. Následkem je zklamání z nedostatečné znalosti českého jazyka a s tím spojená špatná informovanost v ČJ. Pokud se Vietnavec nenaučí dobře česky, nelze ho zaměstnat. Výdělků práce neodpovídají představám, stoupá konkurence. Pocit zármutku sílí i v případě, že jim není umožněno pozvat do ČR zbytek své rodiny. Neúplný finanční kapitál je negativním faktorem v podnikání. Dostatek kapitálu je důležitý k tomu, aby mohli samostatně podnikat, nebyli závislí na komunitních obchodech. Peněžní prostředky jsou důvodem migrace z Vietnamu a nástrojem podporování své rodiny ve Vietnamu, obávají se, že by ve Vietnamu nenašli práci. Proto v ČR musí vytvořit svou firmu nebo obchod, vyvinout vhodné zázemí pro rodinu a to není jednoduché. Zpravidla si nad neznalostí ČJ povzdychnou, kývnou hlavou a čelí každodenním problémům i nadále. Na Vietnam vzpomínají v dobrém, nejčastěji na tradiční oslavy svátků a mnohotvárný společenský život, který dříve ve Vietnamu žili (Kocourek, 2006: 57 in Leontiyeva.)

Nežádoucím, stále zesilujícím prvkem v oblasti integrace Vietnamců do české společnosti je kulturní homogennost české společnosti, která nerada přijímá nové vlivy cizích kultur v podobě migrantů. Z toho plyne, že česká společnost až donedávna neprojevila žádný zájem o vietnamské migranty, stejně tak tomu bylo ve vietnamské společnosti. Tudíž se majoritní společnost nezajímala v širším rozsahu o vietnamskou menšinu, s tím spojený proces správného chování k menšině, otázka spolupráce a utváření vzájemných pozitivních vztahů. Integrace jedné společnosti do druhé přináší díky interkulturním rozdílům mnoho spekulací o potřebách a požadavcích jedné či druhé strany. V procesu integrace většinou dochází k odlišným představám, že si ani jedna ze stran nedokáže uvědomit rozdíly v požadavcích a potřebách strany druhé. K významným faktorům interkulturního charakteru omezujícím dobrou integraci patří silný vztah ke svým krajanům, ke své vlasti, tužba po ochraně země způsobená

dlouhodobým působením válek a z toho vyplývající mírný odpor k morálce Západu, propojenost dluhů, uzavírání ústních dohod a smluv, nízká právní a kulturní informovanost příchozích migrantů, nepochopení účelu některých institucí jako pomocně prospěšných migrantům. Vietnamci vnímají rodinu jako hodnotu, což napomáhá utužování příbuzenských vztahů, výsledkem bývá nepotřebnost začlenění do majoritní společnosti. Na druhé straně jsou faktory, které napomáhají integraci, např. založení podniku, firmy či tržnice, nebo jakékoliv prostředí k podnikatelským účelům, rozšíření podnikatelského pole působnosti do oblasti služeb a sociální sféry, silnější spolupráce českých a vietnamských firem, snaha o vzájemné poznání, vzrůstající působení organizací neziskového charakteru směrem k vietnamské menšině, efektivní vliv multikulturní výchovy o Vietnamu, přínos informací prostřednictvím krajanického vietnamského tisku, přednášek, apod. (Kocourek, 2006: 58 in Leontiyeva).

6 Občanská a politická participace v ČR a jižních Čechách

I když Vietnamská socialistická republika (VSR) stále ovlivňuje život Vietnamců v ČR, nařízení nepodléhají tak silnému nátlaku shora jako dříve, neboť v současné době podmínky pobytu nejsou formovány pouze vládními nařízeními, ale též vlastní vůlí (Kocourek, 2006: 108 in Černík).

V případě vietnamské komunity hrají zvláštní roli tržnice, velkosklady a velkoobchody, které se navíc mimo utváření obchodních sítí stávají mediálními, správními, kulturními a komunitními středisky. Poskytují zde působiště pro restaurace, neziskové organizace napomáhající vietnamským obyvatelům, kanceláře, podnikatelská centra, aj. Aktivitou je pořádání pomocných a přípravných vzdělávacích kurzů (znalost ČJ, příprava na vyšší vzdělání). V dnešní době mezi komunitními akcemi narůstá organizování koncertů vietnamských umělců, turnajových soubojů, zájezdových pobytů, ale i tábory pro děti a oslavy spojené s předáváním významných cen v oblasti školství. Participace Vietnamců na těchto akcích je opravdu bohatá, oproti veřejným shromážděním s majoritní společností nebo participaci dětí na školních projektech (Kocourek, 2006: 108-109 in Černík).

Politickou participaci Vietnamců lze pojmout jako odraz vietnamského konfucianismu a tradiční hierarchie téže národnosti. Slabší, níže postavený člověk poslouchá a využívá služeb hierarchicky výše postavené osoby. Silnější má za úkol

jednat jménem podřadných osob, rovněž o ně pečovat. Toto poslání bývá přisuzováno vietnamským neziskovým a komerčním organizacím zajišťujících chod vietnamské komunity a řídicích činnost organizací krajského typu. V současnosti se stále více projevuje spolupráce českých občanských organizací s vietnamskými mezivládními organizacemi. Za formy přímé participace označujeme spolupráci zastupitelských úřadů s vietnamskými podnikateli a obchodníky, účast zástupců vietnamské komunity na krajských zasedáních, účast na kulturních akcích. Podstatným ukazatelem je rodičovská participace na organizaci dětských a školních akcí (Kocourek, 2006:109 in Černík).

Přes emailovou korespondenci s panem Ivem Vasiljevem jsem se dozvěděla, že Vietnamci v hojném počtu participují ve vzdělávací sféře, ačkoli se jedná o participaci povinnou, ať už na základních či středních školách. Participace v oblasti školství se v jižních Čechách projevuje opravdu značně. Stejně tak jako v minulosti, i v současnosti stále narůstá počet vietnamských žáků zejména na ZŠ Nerudova v Českých Budějovicích, kam chodí nejvíce Vietnamců z celých jižních Čech. Popularitu občanské účasti Vietnamců v jižních Čechách sklízí jazykové školy, konkrétně v Českých Budějovicích se jedná o JŠ Radost, dříve Microschool. Velký podíl participace tvoří účast vietnamských žáků a studentů na olympiádách jazykového a jiného zaměření (zeměpis, dějepis, přírodopis). Nedávno, 04.03. 2014, obsadil vietnamský student La Pham Xuan Duc z gymnázia Jírovce v Českých Budějovicích první místo městského kola olympiády ve španělštině a postoupil do celostátní olympiády. Vietnamské děti jsou též velice nadané na tanec, navštěvují taneční kroužky, s nimiž jezdí i na letní tábory. V Českých Budějovicích se jedná mj. o taneční soubor Dancing Queens (Vasiljev, e-mailová korespondence, 07.03. 2014).

Jiří Kocourek ve svém příspěvku v knize *Menšinová problematika v ČR* uvádí na českých školách hojné zastoupení žáků vietnamské národnosti. Ve školním roce 2004/2005 hodnoty vietnamské participace dosahovaly 30 % (3,5 tisíc Vietnamců) k počtu všech cizinců na základních a středních školách. Vysoké školy zaznamenaly 2% účast Vietnamců k celkovému počtu cizinců (Kocourek, 2006: 58 in Leontiyeva).

Za zmínku stojí již zmíněný pan Antonín Chu, který ze svého vlastního zájmu v minulých letech nejméně dvakrát zorganizoval zájezdové pobyty osobností z Českých Budějovic do Vietnamu (Antonín Chu, 04.12. 2013).

Dle Vasiljeva se vláda ČR usnesla přizvat zástupce vietnamské komunity do Rady vlády pro národnostní menšiny. Stalo se tak na posledním zasedání vlády Petra Nečase v červenci roku 2013. V participaci na veřejném životě se to nejspíš projeví nejdříve v Praze (Ivo Vasiljev, e-mailová korespondence 01.03. 2014). Vietnamci jsou tedy od července oficiálně akceptovanou menšinou se svým zástupcem v Radě vlády pro národnostní menšiny na celostátní úrovni (Vasiljev, e-mailová korespondence, 24.02. 2014).

Činnost vietnamských sdružení v jižních Čechách probíhá v rámci Svazu Vietnamců v ČR²⁷, jehož organizace rovněž působí v Jihočeském kraji. K hlavním akcím těchto sdružení náleží oslavy tradičních svátků: Lunárního Nového roku, dětského Svátku podzimní Luny. Svátek úcty k rodičům, zejména k matkám, je organizován v srpnu prostřednictvím Sdružení vietnamských buddhistů z Prahy s příspěvky místních jihočeských vietnamských buddhistů. Na těchto shromážděních je k vidění aerobik, moderní tanec a zpěv v podání česko-vietnamských smíšených skupin (Ivo Vasiljev, e-mailová korespondence, 07.03. 2014). Do poboček sídlících v Českých Budějovicích a v Táboře jezdí Vietnamci z celých jižních Čech (Vasiljev, e-mailová korespondence, 24. 02. 2014).

V Českých Budějovicích existuje již dva roky jako jediná v jižních Čechách pobočka Sdružení vietnamských buddhistů v ČR. Pobočku navštěvují buddhisté z Tábora a z celých jižních Čech. Zhruba před rokem byl založen přípravný výbor klubu vietnamských žen a zdá se, že tu také účinkuje Svaz vietnamské mládeže a studentů²⁸ podle sdělení pana Vasiljeva (Vasiljev, e-mailová korespondence, 24. 02. 2014).

²⁷Svaz Vietnamců v ČR vznikl 15. 11. 1999. Cílem je tvorba interakce vztahu vietnamských obyvatel, budování vzájemné pomoci a podpory při podnikatelských aktivitách, též v procesu občanského života. Úkolem svazu je tvorba dobrého národnostního citění, činných vztahů směrem k ČR s cílem vytvořit kulturní povědomí Vietnamců. Svaz pořádá akce v duchu vietnamské kultury, poskytuje také lekce vietnamského jazyka pro děti, aby nezapomněli rodný jazyk. Zakládá kluby uměleckého a sportovního typu-bojové sporty a fotbalové oddíly (Kocourek, 2006: 59 in Leontiyeva).

²⁸Cílem je organizace sportovních akcí, diskusí, oslav spojených se školou. Především seznamování a setkávání studentů utužující vztahy (Kocourek, 2006: 59 in Leontiyeva).

7 České občanství u Vietnamců v ČR

Informace o českém občanství Vietnamců v České republice nebylo jednoduché získat. Na internetu nejsou uvedena žádná data týkající se udělení českého občanství Vietnamcům v ČR. Ani zdaleka nejsou nikde, ani v internetové verzi, přístupna data zaměřená na jednotlivé kraje. Chtěla bych tímto velice poděkovat paní Šilhové a panu Pumprovi. Poprvé jsem volala paní Ing. Kpt. Šilhové na cizineckou policii. Sdělila mi, že pokud Vietnamec dostane české občanství, není vedený už pod cizineckou policií. Doporučila mi, abych se obrátila na Ministerstvo vnitra ČR. Neváhala jsem a napsala jsem email JUDr. Františku Henychovi²⁹. Dne 04.04. 2014 mi přišla odpověď i s daty od jeho sekretářky Ivany Bezuchové na mou otázku kolik Vietnamců v celé ČR dostalo české občanství od roku 1993 do roku 2013.

Tabulka 6: Vietnamci s uděleným českým občanstvím v ČR

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Počet	4	2	0	95	40	90	87	101	76	27	44

Vlastní vypracování na základě e-mailové korespondence s Ivanou Bezuchovou 04.04. 2014 – Ministerstvo vnitra ČR

Tabulka 7: Vietnamci s uděleným českým občanstvím v ČR

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet	47	62	43	40	41	42	52	86	79	96

Vlastní vypracování na základě e-mailové korespondence s Ivanou Bezuchovou 04.04. 2014 – Ministerstvo vnitra ČR

Jak ukazují tabulky č. 6 a č. 7, nabývání českého občanství u Vietnamců v ČR se každým rokem výrazně liší. V roce 1993 dostali české občanství 4 Vietnamci, v roce 1994 pouze 2. Rok 1995 je velice zajímavý, protože české občanství nedostal ani jeden Vietnamec. Rok 1996 je poněkud šokující, protože v tomto roce došlo k velkému nárůstu Vietnamců s českým občanstvím s celkovým číslem 95. Následujícího roku 1997 došlo k poklesu na 40 osob, přičemž v dalším roce 1998 počet vzrostl na 90 osob. V roce 1999 bylo uděleno 87 českých občanství. Rok 2000 je nejsilnějším, neboť bylo uděleno 101 Vietnamcům české občanství. Další rok došlo k poklesu na 76 Vietnamců s českým občanstvím. Za rok 2002 bylo uděleno české občanství pouze 27 Vietnamcům

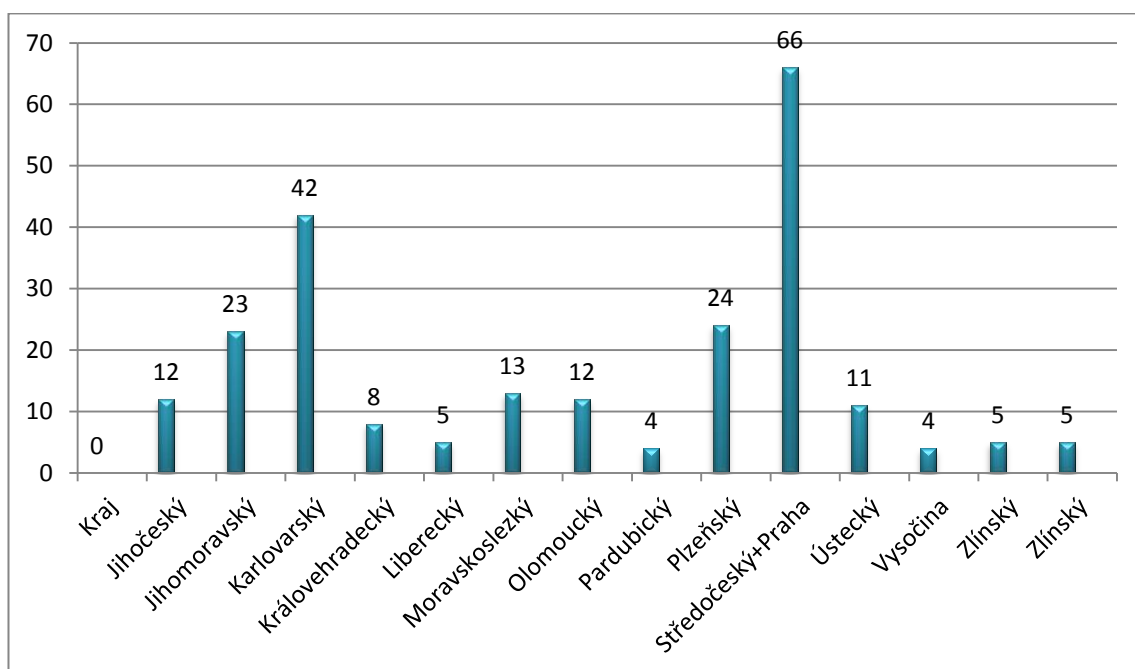
²⁹JUDr. František Henych je ředitelem Odboru všeobecné správy MVČR. Předmětem Odboru je činnost v oddělení voleb, udělování státního občanství a matrik, sdělování, správní, státních hranic a organizačním (Mvcr.cz, *Odbor všeobecné správy*, [online]. 2014 [cit. 2014-04-09] Dostupné z: < <http://www.mvcr.cz/clanek/odbory-odbor-vseobecne-spravy.aspx>>

a v roce 2003 44 Vietnamců. Za rok 2004 bylo evidováno 47 Vietnamců s českým občanstvím, v roce 2005 počet vzrostl na 62 občanů. V roce 2006 počet poklesl na 43. Za rok 2007 bylo 40 Vietnamců s českých občanstvím, následují rok 2008 se počet zvýšil o jednoho na 41, přičemž další rok se počet zvýšil opět o jednoho na 42. V roce 2010 obdrželo občanství 52 Vietnamců. Rok 2011 dosáhl počtu 86 Vietnamců s českým občanstvím a následují rok 2012 došlo ke vzrůstu na 79 osob. Nejnovější data z roku 2013 ukazují číslo 96 Vietnamců s českým občanstvím v ČR. Z tabulky je vidět, že od roku 1993 do roku 1995 se počet udělených občanství v ČR pohyboval od 0-5. Od roku 1996 se počet začal pohybovat ve vyšších číslech od 27-101. Na první pohled vidíme, že občanství bylo Vietnamcům udělováno v kolísavém tempu (Bezuchová, e-mailová korespondence, 04.04. 2014, MV ČR).

7.1 České občanství u Vietnamců v jednotlivých krajích ČR

Následující data bylo opět velmi obtížné získat. Vedoucí Odboru migrační a azylové politiky v Českých Budějovicích Mgr. Ondřej Pumpr byl natolik ochotný, že mi je zprostředkoval přes Ministerstvo vnitra ČR a osobně předal dne 09.04. 2014 v Českých Budějovicích. K získání informací jsem musela 02.04. 2014 podepsat žádost o poskytnutí informací od Ministerstva vnitra ČR, která mi přišla od Ondřeje Pumpra 09.04. 2014 na e-mailovou adresu. Nicméně velice děkuji panu Pumprovi, neboť si jsem vědoma, že získat tyto data jinak, by byl velice zdlouhavý proces .

Graf 4: Vietnamci s uděleným českým občanstvím v jednotlivých krajích ČR od 01.01. 2009 do 31.12. 2013

Vlastní zpracování na základě materiálů osobně předaných od Ondřeje Pumpra 09.04. 2014, který je získal prostřednictvím Ministerstva vnitra ČR.

Když bychom se měli zaměřit na české občanství v jednotlivých krajích ČR od 1.1. 2009 do 31.12. 2013, je podle tabulky č. 8 jasné, že nejvíce českého občanství bylo uděleno Vietnamcům ve Středočeském kraji a v Praze – celkem 66 případů. Na druhém místě se umístil Karlovarský kraj s počtem 42 českých občanství a dále Plzeňský kraj s číslem 24. V Jihomoravském kraji bylo uděleno 23 občanství a v Moravskoslezském 13. Pro Jihočeský a olomoucký kraj bylo evidováno 12 českých občanství. V Ústeckém kraji bylo uděleno 11 občanství, v Královehradeckém kraji 8, v Libereckém a Zlínském kraji pouze 5. Nejmenší počet Vietnamců s českým občanstvím od roku 2009 do roku 2013 byl zaznamenán v Pardubickém kraji a na Vysočině (Pumpr, 09.04. 2014, MV ČR).

7.1.1 České občanství u Vietnamců v Jihočeském kraji

Data opět poskytl Mgr. Ondřej Pumpr díky své odbornosti a kontaktům na krajském úřadu a Ministerstvu vnitra ČR, protože se tyto informace se nikde neuvádějí a je velice obtížné se k nim dostat.

Tabulka 8: Počet Vietnamců s uděleným českým občanstvím v jihočeském kraji

Jihočeský kraj					
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet	0	1	2	4	5

Vlastní zpracování na základě materiálů osobně předaných od Ondřeje Pumpy 09.04. 2014, který je získal prostřednictvím Ministerstva vnitra ČR

Tabulka č. 8 znázorňuje počet českých občanství udělených v Jihočeském kraji od 1.1. 2009 do 31.12. 2013. Za rok 2009 nebylo udělené žádné, v roce 2010 pouze 1. Následující rok získali 2 Vietnamci žijící v jižních Čechách české občanství. V roce 2012 se zvýšil počet občanství oproti předešlému roku o 2, a to na 4. Za rok 2013 dostalo občanství 5 Vietnamců v Jihočeském kraji. Na první pohled je zřejmé, že Vietnamců s českým občanstvím v Jihočeském kraji od roku 2009 stále přibývá. (osobní kontakt s Pumpem, 09.04. 2014, MV ČR).

8 Integrační centra na podporu cizinců třetích zemí

Provozování Center podporujících integrační procesy cizinců s sebou nese i změny v integrační politice. Vzhledem k tomu, že se zvyšuje zájem cizinců o služby integračních Center, lze jejich činnost považovat za úspěšnou. Zastávají roli informačních center a jsou nástrojem státní politiky. Snaží se iniciovat a realizovat integrační kroky v rámci jednotlivých regionů. Cílem je nabídnout poradenství, informace a kurzy češtiny, umožnit orientaci cizincům v socio-kulturním prostředí a ve vztazích s majoritní společností a zajistit ekonomickou soběstačnost cizinců. Centra vytvářejí základny pro kooperaci v integračních procesech cizinců v jednotlivých regionech a spojují subjekty, které by mohly být nápomocnými při realizaci integrace. Důležitou funkcí Center je spolupracovat s nestátními neziskovými organizacemi a jinými subjekty v regionech.³⁰ Po vstupu ČR do EU se působení neziskového sektoru

³⁰Za vznik Center je nutno poděkovat projektům zaměřeným ve Vídni a v Portugalsku a jiným členským státům EU zapojující se do integračních procesů. Podstatným faktorem pro vznik Center bylo využití

zaměřilo především na hlavní město Prahu. Ne vždy bylo poskytování integračních služeb pro cizince zajištěno, přičemž docházelo k fragmentaci projektů. Tyto skutečnosti omezovaly efektivitu integračního procesu. Síť integračních center v jednotlivých regionech vznikla jako odezva na nedostatečně strukturované uskutečnění integrační politiky ČR. I když mají Centra různé provozovatele, jejich cíle jsou stejného charakteru. Jejich aktivity a služby se liší díky diferenciaci jednotlivých regionů. Cílovou skupinou jsou především občané třetích zemí, ale vzhledem k tomu, že proces integrace je vnímán jako oboustranný, činnost Center je zaměřena také směrem k majoritní společnosti (MV ČR, Spolu a lépe, 2013: 7-10).

8.1 Centrum na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích

Následující informace jsou pořízené pomocí rozhovoru s Mgr. Petrou Šimkovou, která je vedoucí Centra na podporu integrace cizinců v Jihočeském kraji, konkrétně v Českých Budějovicích (Šimková, 25.11. 2013).

Centrum je zařízení služeb Ministerstva vnitra. Patří pod správu uprchlických zařízení a je financováno z Evropského integračního fondu, kde je vypsáný projekt, který se Centrum snaží naplnit prostřednictvím vyvíjených aktivit. Co se týká služeb, potom cílovou skupinou jsou cizinci mimo EU a evropský hospodářský prostor, takže občané třetích zemí. Služby jsou sociálně zaměřené, protože od roku 2013 je Centrum zaregistrované jako poskytovatel sociálních služeb. Funguje zde na plný úvazek sociální pracovnice, která poskytuje sociální poradenství. Jak dále tvrdí paní Šimková, Vietnamci těchto služeb využívají jen zřídka. Když už je nejhůře, Vietnamci navštíví Centrum za účelem využití právního poradenství, např. v případě hrozící exekuce. Šimková tvrdí, že Vietnamci těchto služeb nevyužívají v hojném počtu z toho důvodu, že mají svou komunitu se svým známým a problémy řeší s ním, uvnitř vietnamské komunity. Řešení problému uvnitř komunity probíhá za finanční odměnu. Ve Vietnamu si pomáhají mezi sebou, když o něco žádají, musí zaplatit, jinak je to problém. Vietnamci se snaží problémy vyřešit sami nebo mezi sebou, když žádají o pomoc, je už

dotací z Evropského fondu zaměřeného na integraci cizinců třetích zemí od roku 2007 do roku 2013. V roce 2004 kdy ČR vstoupila do EU, čelila nedostatku realizátorů Koncepce integrace cizinců v ČR na lokální a regionální úrovni., jejíž hlavní prioritou je zvýšit integraci především na této úrovni (MV ČR, Spolu a lépe, 2013: 7-10).

ve většině případů pozdě. Jak je známo, Centrum poskytuje služby cizincům zadarmo, a proto je pro Vietnamce neobvyklé, že mohou něco dostat nebo využívat bez finančních poplatků. Z toho důvodu těchto služeb nevyužívají v takové míře, jak by se očekávalo, dodává Šimková. Toto je zásadní rozdíl například proti Rusům či Ukrajincům, kteří jsou vděční za služby bez poplatku. Vietnamci jsou obchodníci a nechápou, proč by jim někdo dával něco zadarmo. Nejsou na takové služby z Vietnamu zvyklí, tam žádný systém sociálních služeb neexistuje. Šimková říká, že je to jakási nedůvěra v kvalitu. Jak může být něco kvalitní, když je to zadarmo? (Šimková, 25.11. 2013).

Centrum nabízí kurzy českého jazyka v ranních hodinách od 8:00 do 10:00. Přímě pro Vietnamce jsou kurzy ve večerních hodinách, protože dříve nemohou z důvodu pracovního vytížení. V pondělí, středu a pátek od 19:00 do 20:30 a ještě od 20:30 do 22:00, tvrdí Šimková. Vietnamci nejsou ochotní obětovat práci na úkor kurzů českého jazyka. Díky nepřetržitému pracovnímu tempu, vidí Vietnamci svou osobu nadřazenou vůči Čechům. I když se mnozí domnívají, že se v České republice Vietnamci cítí méněcenní, dodává Šimková. Doma se učí především ženy na mateřské dovolené. Zejména ve večerních kurzech je přítomen tlumočnick, protože pro Vietnamce je obtížné pochopit českou gramatiku a skloňovací pády. Vietnamská gramatika obsahuje čtyři pády, rozdělené podle pohlaví, a základní časové rozlišení. Vietnamci nejvíce navštěvují v Centru Českých Budějovic kurzy českého jazyka. Třídy jsou většinou pro 15 osob a jsou rozdělené na začátečníky, středně pokročilé a pokročilé. Pro udělení trvalého pobytu je podmínkou znalost českého jazyka na úrovni A1. Na první pokus dostanou Vietnamci ke složení zkoušky poukaz od Ministerstva vnitra ČR v hodnotě 1500 korun. Dle Šimkové, po vydání nového cizineckého zákona se plánuje zvýšení úrovně češtiny pro udělení trvalého pobytu. Pro Vietnamce, Číňany, Mongoly a Nepálce je úroveň A1 téměř nedosažitelnou. Centrum připravuje Vietnamce k úspěšnému složení zkoušky. Pro výuku českého jazyka slouží zakoupené externí služby, Centrum spolupracuje s místní jazykovou školou, která umožňuje zkoušku z ČJ a dodává lektory českého jazyka. Vyučují zde češtinu jako cizí jazyk. Nejpočetnější skupinou navštěvující kurzy ČJ jsou Vietnamci okolo 55 let a výše, anebo 7-8leté děti. Jako nově příchozí do hostitelské země neznají ani základy češtiny a potřebují se nutně naučit alespoň to, zdůrazňuje Šimková. Jakmile je Vietnamci uděleno české občanství, přestává kurzy českého jazyka navštěvovat. Vietnamci pro integraci do české společnosti neudělají navíc nic, co nutně

nemusí, protože to nepotřebují. Veškeré služby získají od svých lidí a vše vyřídí v rámci své (vietnamské) komunity. Méně využívanou službou Vietnamců je sociální poradenství. Opravdu málo Vietnamců se přijde poradit v oblasti např. mateřské dovolené nebo daňového přiznání. Právní poradenství je více využíváno. Šimková popisuje rozrůstající se novodobý trend v posledních letech, a tím je vietnamské bezdomovectví. Dříve nikdo z vietnamské komunity nenechal Vietnamce padnout na dno, ale postupným rozšiřováním komunity se začíná objevovat bezdomovectví, hlavně v oblasti velkotržnice SAPA. Dříve byla vietnamská komunita pevně semknuta a vypadá tak dodnes, avšak přece jen se začíná pomalu rozpadat. Dle Šimkové je bezdomovectví ukazatel toho, že Vietnamci do ČR přijíždějí s vidinou samostatného podnikání a úspěchu. Poukazuje na zprostředkovatelské agentury, které lákají Vietnamce do Čech za prací. Na vycestování do Čech se skládá celá rodina. Avšak v ČR může zjistit, že je v pasti, protože z nějakého důvodu nebude moci vydělávat, nebo nezíská práci, která měla být agenturou zprostředkována. Přijde tak o doklady a dostane se do komunity, která jej sice nechce pustit zpět do Vietnamu, ale zároveň je dotyčný na ní závislý, protože neumí česky. S tím se spojují problémy ve vyřizování úředních záležitostí. Takto postižení Vietnamci mnohokrát nejdou na úřady z toho důvodu, že zde pobývají nelegálně. Na jednu stranu nemůžou zůstat v ČR, ale ani se nemůžou vrátit do Vietnamu, protože by to pro ně znamenalo obrovské zahanbení, popisuje Šimková. Vietnamské bezdomovectví je opravdu velkým fenoménem, neboť je jejich komunit proslulá jako velice semknutá. Socio-kulturní kurzy představují přednášky na daná témata v rámci integrace. Žádná přednáška není vyloženě zaměřena na cizince určité národnosti. Vzhledem k odborným tématům, nabízí Centrum odbornou pomoc při přednáškách. Například se konají přednášky na téma Česká republika v kostce³¹, dlouhodobý pobyt, daňové přiznání, zkouška z ČJ apod. Pro Centrum jsou nejúspěšnější akce spojené s velkou českou tradicí, např. Velikonocemi, Vánoce, Dnem dětí. Vietnamce to ale nezajímá, dodává Šimková. Pracovníci Centra přibližně vědí, co témata obnáší, ale je lepší si přizvat odborníka. K přednáškám je na konci připojena aktivita pro zúčastněné členy přednášky. Přípravy přednášek trvají okolo třech týdnů, je to malá akce pro třicet lidí, říká Šimková. Nejprve vymyslí téma přednášky a poté osloví více dodavatelů. Z hlediska výhodnosti se rozhodne pro nějakého z nich.

³¹Při přednášce je přítomen učitel dějepisu a zeměpisu, přičemž je hodina zaměřena na ČR, říká Šimková (Petra Šimková, 25.11.2013).

Osvětové akce se plánují několik měsíců dopředu a navštěvují je stovky lidí. Jsou určené jak pro českou veřejnost, tak i pro klienty, tudíž občany třetích zemí, cizince mimo EU. Pořádají se s cílem seznámit ostatní kultury s životem určité kultury, v jehož duchu večer probíhá. Akce se konají většinou jednou za letní a zimní semestr. Téma je vždy na určitou zemi. V roce 2012 již proběhl vietnamský večer. Šimková říká, že je u Vietnamců velice zvláštní, jak neustále dodržují určitou hierarchii. Každý v komunitě má své postavení a z toho se nemůže vymanit. Když jedinec zemře, má svého následovníka. U Vietnamců to většinou bývá chlapec. Stejně tak to je s tradicemi i v ČR, všichni se stále snaží udržovat vietnamské zvyky. Na jaře roku 2013 proběhl večer v duchu Indie a v prosinci roku 2013 se konal rusko-ukrajinský večer, na který jsem byla pozvaná. Na začátku roku 2014 se bude konat japonský večer. Z těchto akcí se veřejnost může dozvědět o působnosti integračního Centra nebo prostřednictvím plakátů, novinového tisku a internetových příspěvků na webových stránkách Centra. O službách, které Centrum nabízí, se lidé dozvídají informace o Centru prostřednictvím využívání jeho služeb. Centrum poskytuje přednášky na témata zemí pro základní školy. O prázdninách, kdy školy nefungují, navštěvují Centra s programem dětské letní tábory. V roce 2013 Centrum navštívilo dětský letní tábor, kde se děti účastnily hry „Cestujeme okolo světa“. Pracovníci z Centra seznámili děti s vietnamskou tradicí. Program trvá okolo 2-3 hodin. Čtou se pohádky v češtině a pak ve vietnamštině. Ukazují se fotky z Vietnamu. Cílem je dětem ukázat to, že Vietnamec žijící ve večerce může být stejný jako my Češi, chtějí tedy ukázat společné rysy Vietnamců s majoritní populací. Samozřejmě tématem jsou různé země, dodává Šimková (Šimková, 25.11. 2013).

Kurzy se konají každých čtrnáct dní. Vietnamci, kteří u nás pobývají za účelem podnikání musí podávat daňové přiznání. Ve Vietnamu je jiný systém státní správy než v ČR, proto Vietnamci nechápou náš systém a my nabízíme kurzy pojednávající o této problematice. V tom se odráží znaky vietnamské integrace do české společnosti. Vietnamci nepřijdou na přednášku o českých Vánocích, protože to nepotřebují k životu v ČR. Na přednášku o daňovém přiznání přijdou, protože ho musí podat. Stejně tak chodí na kurzy českého jazyka. Musí udělat zkoušku z ČJ v úrovni A1, aby jim byl udělen trvalý pobyt, jinak by se kurzů neúčastnili. Tlumočnických služeb Vietnamci využívají jen zřídka, většinou při řízení na Odboru migrační a azylové politiky (OAMP). Šimková dále tvrdí, že žádný Vietnamec nenavštívil internetové pracoviště a knihovnu, stejně jako vzdělávací akce. Vietnamci navštěvují integrační Centrum se

záměrem splnění určité povinnosti za účelem pobytu na území ČR (Šimková, 25.11. 2013).

Šimková dále říká, že pro přijetí do Centra není Vietnamec povinen splnit nějaké podmínky. Pro dobré domluvení je zapotřebí tlumočnick, ten ale není v Centru stále přítomný. Vietnamci opravdu služeb nevyužívají natolik, aby se stálá přítomnost tlumočnicka vyplatila. V případě, že přijde Vietnamec s prosbou o pomoc a nerozumí ničemu a tlumočnick není ve chvíli přítomen, pracovníci Centra fungují s tlumočnickem po telefonu (Šimková, 25.11. 2013).

Pobočky integračního Centra jsou po celých jižních Čechách, ale hlavní Centrum je jen v Českých Budějovicích. Čeština se vyučuje také v Jindřichově Hradci, Písku, Táboře, Kaplici. V každém kraji je jedno Centrum na podporu integrace cizinců. Počet Vietnamců navštěvující Centrum se v každém kraji liší. Paní Šimková si myslí, že Vietnamci žijí v jižních Čechách kvůli tomu, že je to kraj s pohraničím. Okolo hraničního území, např. u Kaplice, Vimperku a Vyššího Brodu je Vietnamců opravdu hodně, neboť pohraniční oblasti jsou proslulé tržnicemi a stánkovým prodejem. Šimková si myslí, že migrace z Vietnamu do jižních Čech je založená na tom, kdo Vietnamce přivedl z Vietnamu. Určitě si ve Vietnamu neurčili cílový kraj přímo Jihočeský a ani si neřekli: „*Budeme migrovat do jižních Čech.*“ Podle Šimkové je spíše výsledek toho, jaké vazby již v kraji měli (Šimková, 25.11. 2013).

Šimková si myslí, že Vietnamci v jižních Čechách nenavštěvují Centra ze své vlastní podstaty. Nejfrekventovanějším městem z hlediska návštěvnosti Centra je Písek, oproti Českým Budějovicím. Integrační Centrum v Českých Budějovicích spolupracuje s vládními i s nevládními organizacemi³² (Šimková, 25.11. 2013).

Sama paní Petra Šimková nechápe, proč Vietnamci služeb Centra nevyužívají. „Vím, že jsou naše služby kvalitní, ale nemohu jim to nutit,“ dodává. Na druhou stranu zdůrazňuje, že nedávno absolvovala akci v knihovně. „*Byla tam skupina 14ti Vietnamců a četli se různé básničky ve vietnamštině. Z celé skupiny básně přečetl pouze jeden Vietnamec. Opravdu mě to šokovalo. Z toho je i zřejmé, že sami sebe už nepovažují v takové míře za Vietnamce jako spíše za Čechy*“ (Šimková, 25.11. 2013).

³²Nevládní organizace je Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU) a Diecézní charita (Petra Šimková, 25. 11. 2013).

8.2 Diecézní charita České Budějovice (DCHCB)

Charita je neziskovou humanitární organizací a členem Charity České republiky. Je důležitým subjektem, který poskytuje služby sociálně-zdravotního charakteru. Zakladatelem charity je katolická církev, jejímž úkolem je pomoc lidem v nouzi, bez zaujetí k jejich původu, náboženství či rase. Jedná se o pomoc lidem v tísní. Častými klienty jsou ohrožené matky, nebo matky s dětmi v nouzi, rodiny bez přístřeší, drogově závislí. Pomoc je určena i lidem s mentálním a jiným zdravotním postižením, nemocným a starým osobám, mladistvým v nouzi. Pomoc je také směřována k uprchlickým osobám, vězňům a migrantům. Charita v Českých Budějovicích pomáhá lidem a rodinám, jejichž osudy smetly povodně a ocitli se na pokraji svých sil a bezmocní svému osudu. Poskytuje poradny, dočasné ubytování, služby v terénu, stacionáře, ale také ubytování na trvalý pobyt. Pomáhá zahraničním státům, např. Bulharsku nebo Bělorusku. Pracovníci českobudějovické diecézní charity se snaží o vzdělávání ostatních pracovníků v humanitární, sociální a zdravotní oblasti. Vzdělávají studenty a pracovníky jiných neziskových organizací (Dchcb.cz, základní údaje, © 2014, online)

Pod českobudějovickou diecézí působí čtyři charity: Diecézní charita (DCH) České Budějovice, DCH České Budějovice - adopce na dálku, DCH České Budějovice, Dobrovolnické centrum a DCH České Budějovice - Dům sv. Františka (Dchcb.cz, seznam charit, © 2014, online).

Následující informace jsou získané pomocí rozhovoru se sociálními pracovníci, Mgr. Janou Dvořákovou a Taťjanou Šerákovou. Z hlediska integrace Vietnamců v jižních Čechách mi bylo doporučeno obrátit se na Odbor migrační a azylové politiky (OAMP) v Českých Budějovicích. Konkrétně jsem byla odkázána na pana Mgr. Ondřeje Pumpra, který je vedoucí odboru. Rozhovor proběhl a nějaké informace jsem získala³³. Publikace o vietnamské menšině neexistují, jak mi bylo potvrzeno oběma pracovníci. Paní Dvořáková mi řekla, že vhodným zdrojem bude

³³Odbor migrační a azylové politiky V Českých Budějovicích pomáhá Vietnamcům řešit záležitosti spojené s pobytem, aby v jižních Čechách mohli pobývat (Jana Dvořáková, Taťjana Šeráková, 19. 11. 2013, 25.11. 2013).

také integrační Centrum v Českých Budějovicích. Rozhovor v integračním Centru proběhl (Dvořáková, Šeráková, 19. 11. 2013, 25.11. 2013).

Ze začátku se obě pracovnice rozpovídaly o důvodech migrace do jižních Čech. Migrace do jižních Čech se oproti jiným krajům neliší. Dle Dvořákové, neexistují žádné specifické důvody, proč Vietnamci migrují specificky do jižních Čech. „*Vietnamci do jižních Čech migrovali hlavně ze sociálních důvodů,*“ tvrdí Dvořáková a Šeráková. „*Tím se myslí lépe ohodnocená práce a s tím spojené lepší finanční ohodnocení a dostupnost sociálních služeb,*“ dodává Šeráková. V rámci své komunity mají jednoho vůdčího Vietnamce. Lze ho nazvat „*mluvčí*“ nebo „*šéf*“ vietnamské komunity, který zde žije již několik let. Dobře se orientuje v úředních záležitostech a na dobré úrovni ovládá český jazyk. Pro Vietnamce, který si neví rady, jak postupovat v úředních záležitostech, je výhodné využití služeb a rad mluvčího. Ovšem Vietnamec si je může dovolit, pokud má dostatek peněz, neboť služby mluvčího jsou placené. Většina Vietnamců je ochotna platit za poskytnutou pomoc, protože neovládají český jazyk, a to je podle pracovníků diecézní charity hlavní překážkou v integraci. Zmiňují vietnamskou komunitu jako jednu z nejméně uzavřených komunit cizinců v ČR. Další možností ve vyřizování úředních záležitostí jsou jejich děti. Vietnamské děti svým rodičům nahrazují mluvčího. Je to právě z toho důvodu, že v jižních Čechách, stejně jako v celé ČR, děti navštěvují školy. V ČR žijí od narození, tím pádem na dobré úrovni ovládají český jazyk. Dále zmiňuje, že většina dětí, kteří v ČR vyrůstají, nechce podnikat, ale studovat. Ten, kdo si nemůže dovolit financovat studium, jde pracovat do továrny. Pracovnice charity zmínila zajímavost, že Vietnamci na OAMP u při vyřizování pobytu musí vyplnit žádost. Tato žádost musí obsahovat informace o jejich předešlém zaměstnání. Zajímavostí je, že většina Vietnamců nedokázala napsat své předešlé konkrétní zaměstnání. Nebyli zaměstnaní u zaměstnavatele, jak tomu je běžně, ale živil se pěstováním plodin v okolí svého obydlí. To, co úroda přinesla, později prodali, aby měli peníze a uživili se. Do jižních Čech přijeli Vietnamci s tím, že ve Vietnamu jsou horší podmínky k obživě. I když v ČR pracují od rána do večera, jsou spokojení. Za odvedenou práci mají větší mzdu a je to pro ně výhodnější, než tomu bylo ve Vietnamu (Dvořáková, Šeráková, 25.11. 2013).

Diecézní charita je organizace nevládního typu. Působí v pondělí a ve středu na OAMPu. Poskytuje Vietnamcům informace jakým způsobem vyplnit žádosti ohledně

pobytu v jižních Čechách a kam s žádostí jít. Poté čekají v čekárně se svým pořadovým číslem, až budou vyzváni (Dvořáková, 25. 11. 2013, 19. 11. 2013).

Specificky do poradny Vietnamci nechodí, tudíž pracuje s minimálním počtem klientů z Vietnamu. Za rok 2013 charitu navštěvovala jedna vietnamská rodina. Více klientů z Vietnamu spolupracuje s pracovníci při působnosti na OAMPu, kde často využívají nabízených služeb charity. Nabízí cizincům odborné sociální poradenství jako zaregistrovanou službu. Kurzy angličtiny v pokročilé úrovni byly pro rok 2013 pozastavené právě z důvodu malé účasti cizinců. Kurzy jsou dobrovolné, tudíž na konci absolvování kurzu nedostane Vietnamec žádný certifikát dokazující jazykovou znalost v určité úrovni. Dvořáková podotkla, že Vietnamce na kurzech angličtiny nikdy neviděla, protože jejich hlavní prioritou pro život v Česku je český jazyk, ne anglický. *„Vcelku jsou priority Vietnamců žijících jak v jižních Čechách, tak v celé ČR, odlišné od našich a stejné jako u jiných cizinců žijících na našem území. Stejně tak nechodí na kurzy anglického jazyka všeobecně cizinci, protože mají jinou přednost a tou je si najít dobré zaměstnání, aby uživili sebe a svou rodinu“*, dodává Dvořáková (Dvořáková, Šeráková, 25.11. 2013, 19. 11. 2013).

Charita pomáhá lidem ze třetích zemí, občanům z Evropské unie a lidem, kteří jsou nějak spojeni s cizinci. To je rozdíl proti ostatním organizacím, které jsou zaměřené na určitou skupinu cizinců, jak je tomu v případě Centra na podporu cizinců a Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU). Charita s klienty spolupracuje dvěma způsoby: buď poskytují poradenství anonymně, nebo se klientům zakládají záznamy, poté se s nimi dělají individuální plány. Jako stálý zákazník navštěvuje charitu pouze jedna rodina vietnamské národnosti. Charita rodině zajišťuje doučování a volnočasové aktivity pro jejich děti ve spolupráci s dobrovolnickým centrem. Dobrovolnické centrum najde českého dobrovolníka, který s nimi spolupracuje, aniž by za to požadoval finanční odplatu. Za rok 2012 charitu navštívili dva Vietnamci, kteří požadovali jednorázovou pomoc. Od června roku 2013 charita disponuje asistenčními službami na OAMPu, díky tomuto faktoru se počty vietnamských klientů výrazně zvýšily, tvrdí Dvořáková. Jsou klienti, kteří využívají pouze asistenčních služeb, což je projekt, který se organizuje mimo poradenské služby. Projekt spočívá v poskytování asistence, vyplňování formulářů, tlumočení ruského jazyka. Tento projekt je primárně určený občanům třetích zemí. Vietnamci jsou občany třetích zemí. Nedokáží psát ani mluvit česky, proto často požadují pomoc s vyplněním formuláře týkající se jejich pobytu v ČR. Formulář musí

být vyplněn správně z jazykového hlediska (Dvořáková, Šeráková 25.11. 2013, 19.11. 2013).

9 Organizace pro pomoc uprchlíkům v Českých Budějovicích (OPU)

Od ledna roku se 2014 se členem OPU může stát každý zájemce. Díky nabytí účinnosti nového občanského zákoníku v tomto období, se organizace stala spolkem založeným na členském principu. Svou dlouholetou působností 20 let pomáhá cizincům a uprchlíkům v České republice. Organizace poskytuje sociální a právní poradenství bezplatně, je organizací neziskového a nevládního typu. Svým klientům nabízí služby právního a sociálního poradenství. Pravidelně organizuje aktivity jak pro znalou veřejnost, tak i pro laiky (Opu.cz, 2010, online).

Pro právní poradenství je nutné si předem zavolat a objednat se na číslo, které je uvedené na internetových stránkách OPU. Tato pomoc je dostupná každé úterý a čtvrtek v Praze od 9:00 do 17:00. Poradenství či řešení případů bez poplatku telefonicky není možné. Dotazy stručného charakteru, např. ohledně typů pobytu a mezinárodní ochrany, mohou pracovníci zodpovědět každé pondělí, úterý a čtvrtek vždy od 9:00 do 17:00. Veškeré sdělené informace jsou důvěrné. Organizace odpovídá na dotazy zájemců po emailové komunikaci nejdéle do 15ti dnů (Opu.cz, právní poradenství, 2010, online).

Sociální poradenství pomáhá s orientací ve vzdělávání, např. hledá vzdělávací kurzy pro jedince nebo asistenci v průběhu vzdělávání. Ve zdravotnictví se dotazy týkají např. zdravotního pojištění. Z hlediska zaměstnanosti se řeší možnosti legálního zaměstnání, způsob napsání životopisu či pomoc při hledání vhodného zaměstnání pro uchazeče. Dále organizace nabízí poradenství týkající se sociálního zabezpečení, změny rodinné situace, např. uzavření sňatku, bydlení. Jedním z cílů sociálního poradenství je také informovat cizince a uprchlíky o ČR (Opu.cz, Sociální poradenství a integrace, 2010, online).

Doplňkové služby jsou v podobě rekvalifikačních a jazykových kurzů, zájmových aktivit a jednotlivých příspěvků ke vzdělávání. Tyto služby jsou v závislosti na projektech, které se uskutečňují. V roce 2014 se realizuje projekt „Uplatněte se!“ a „Podpora žen a mužů (cizinců) s malými dětmi na trhu práce v ČR“ (Opu.cz, sociální poradenství a integrace, 2010, online).

V roce 2014 probíhá několik vzdělávacích projektů, které jsou určené základním školám po ČR. Organizace nabízí služby pro veřejnost v podobě studentské praxe, publikační činnosti a přednáškové činnosti. Přednášky jsou placené a na různá témata, např. o lidských právech, migračních otázkách. Organizace taktéž nabízí přednášky na téma jednotlivých zemí. Mezi témata současných zemí pro rok 2014 patří i Vietnam. Dalšími tématy pro rok 2014 je „Extrémismus v ČR“, nebo „Integrace, cizinci a média“(Opu.cz, vzdělávací aktivity, 2010, online).

Další činností jsou zahraniční projekty, praxe a dobrovolnictví (Opu.cz, co nabízím, 2010, online). Od založení OPU v roce 1991 se dobrovolníci z velké části podílejí na chodu OPU. Akreditace dobrovolnické činnosti u Ministerstva vnitra ČR s sebou přinesla i jistá opatření. Dobrovolníkem se může stát každý občan ve věku 18 let a výše, který doloží čistý trestný rejstřík. Dobrovolnická činnost není jednoduchým úkolem, vyžaduje se dostatek volného času, ochotu pomáhat lidem a učit se. To je spjato s tvůrčí aktivitou, energií a životními zkušenostmi. Tolerance a nezaujatost vůči jiným národnostem se pak projevuje v profesionálním přístupu směrem k těmto kultuře (Opu.cz, dobrovolnictví a praxe, 2010, online).

Závěr

V první řadě bych chtěla podotknout, že na téma integrace vietnamské menšiny v Jihočeském kraji neexistují žádné publikace. Už vůbec nelze nalézt publikace o vietnamské menšině žijící specificky v jižních Čechách. Tento fakt mi byl potvrzen jak mnohými odborníky na téma vietnamské menšiny, tak i lidmi zkušenými v oboru a pracujícími s vietnamskou menšinou již řadu let, jako je vietnamista - prom. filolog Ivo Vasiljev, CSc, vedoucí Odboru migrační a azylové politiky v Jihočeském kraji Mgr. Ondřej Pumpr, vedoucí Centra na podporu integrace cizincům v Českých Budějovicích Mgr. Petra Šimková, vietnamští dobrovolníci Centra na podporu integrace cizincům v Českých Budějovicích Marek a Hai Yen a pan Antonín Chu, který je mluvčí Vietnamců v jižních Čechách. Dále sem patří kpt Ing. Jana Šilhová z cizinecké policie v Českých Budějovicích, pracovnice Diecézní charity v Českých Budějovicích Mgr. Jana Dvořáková a Tatjana Šeráková. Se všemi zmíněnými lidmi jsem se v rámci bakalářské práce setkala, provedla s nimi rozhovory a diskutovala na téma vietnamské menšiny.

Byl to pro mě neobyčejný zážitek, za který jsem nesmírně vděčná. Ivo Vasiljev mi ze své vlastní iniciativy nabídl hodiny vietnamského jazyka, které jsem s radostí přijala. Jeden den jsme spolu s panem Vasiljevem uspořádali procházku po centru Českých Budějovic a on mě při té příležitosti seznámil s dalšími Vietnamci. Když jsem viděla konverzaci Vietnamců s panem Vasiljevem, byla jsem nadšena, protože jsem si všimla, jak jsou vietnamští lidé milí a ochotní. Vadilo mi, že jim nerozumím, a proto jsem ráda vyzkoušela hodiny vietnamského jazyka. Snažila jsem se situaci integrace Vietnamců v jižních Čechách hlouběji porozumět a pojmout ji z vlastního pohledu. Chtěla jsem pochopit, jak se cítí Vietnamci, když nerozumí Čechům. Byla jsem ve stejné situaci jako Vietnamci, kteří mají také jazykovou bariéru. První generace vietnamské menšiny neovládá český jazyk na takové úrovni, aby byli schopni smysluplné konverzace s Čechem a porozuměli všemu podstatnému. Oproti tomu vietnamské děti (mladší generace) rozumí stejně tak dobře českému jazyku, jako jím i mluví. Z toho důvodu své vietnamské rodiče (první-starší generace) doprovázejí při vyřizování úředních záležitostí a všude, kde je to zapotřebí. Nedostatečná znalost českého jazyka je hlavním důvodem, proč se v mnoha případech vietnamská menšina neintegruje do majoritní společnosti tak rychle, jak bychom si představovali nebo tak, jak by bylo vhodné. Ovšem ani oni sami se ze své vlastní iniciativy zapojovat příliš nesnaží, pokud je

k tomu přímo nenutí zákon nebo jiné potřeby nezbytně důležité k životu v jižních Čechách. Český jazyk se učí pouze z nutnosti. Potřebují ho při vyřizování úředních záležitostí a k získání povolení k trvalému pobytu. Z tohoto důvodu také navštěvují Centrum na podporu integrace v Českých Budějovicích, které poskytuje kurzy českého jazyka. Ovšem jakmile dosáhnou potřebné jazykové úrovně, přestanou do kurzů českého jazyka docházet.

Paní Šimková z integračního centra v Českých Budějovicích mě utvrdila v názoru, že většina Čechů myslí, že se Vietnamci v České republice cítí méněcenní, ale je tomu naopak. Vietnamci vidí svou osobu nadřazenou vůči Čechům, a to díky svému nepřetržitému pracovnímu tempu (více v kapitole: Centrum na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích).

Migrace do Jihočeského kraje, její příčiny a důvody se neliší od ostatních krajů České republiky. Neexistuje žádný důkaz, který by jasně naznačoval, proč Vietnamci migrují specificky do jižních Čech. Jedná se především o důvody špatné životní úrovně a socioekonomických podmínek ve Vietnamu díky předešlým válkám a následnému ekonomickému stavu rodné země. Vietnamci migrují do jižních Čech s vidinou lepšího výdělku a kvalitního vzdělání. Častým případem je migrace vietnamského jedince, který má za úkol v cílové zemi vytvořit vhodné podmínky pro celou rodinu, která za ním přicestuje. Celkové počty Vietnamců v Jihočeském kraji před rokem 1989 mi nebyly nikde poskytnuty, ani po zdlouhavém pátrání. Na Ministerstvu vnitra České republiky i na cizinecké policii mi bylo řečeno, že se počty vietnamských imigrantů v České republice tehdy neevidovaly. Vůbec nejsou nashromážděna data pro jižní Čechy. Paní ing. Kpt. Jana Šilhová z cizinecké policie mi potvrdila, že před rokem 1989 se nevedla evidence vietnamských občanů v tehdejší ČSSR. Po roce 1989 si vedl v evidenci Vietnamce každý zaměstnavatel sám. V jižních Čechách před rokem 1989 Vietnamci nejčastěji pracovali v Českém Krumlově v podniku Jihostroj Velešín, na Písecku bylo vietnamských pracovníků minimum. V Českých Budějovicích byli zaměstnáni v Motoru a Sfinxu, kde pracovali především muži, dále v KOH-I-NOORu a.s. a v Igle. V Českých Budějovicích bydleli na vysokoškolských kolejích Provozně-ekonomické fakulty Zemědělské Univerzity. Ve Strakoniciích pracovali v České zbrojovce. První Vietnamci přijížděli na učiliště v Hluboké nad Vltavou, kde studovali elektrotechniku. Za prací do jižních Čech přijížděli i vietnamské ženy. Po roce 1989 většina Vietnamců začala podnikat nejdříve formou stánkového prodeje a poté se přestěhovali do

kamenných obchodů. V Českých Budějovicích se stánkový prodej rozšířil od roku 1990. Tehdy byla největší tržnice v místě dnešního velkého nákupního centra IGY. V okolí Tábora se podnikání rozmohlo od roku 1992. V tom samém roce byl v Bechyni evidovaný pouze jeden vietnamský zaměstnanec, který pracoval v místní keramičce.

V Českých Budějovicích je hojně zastoupení studentů vietnamské národnosti hlavně na základních a středních školách. ZŠ Nerudova v Českých Budějovicích má nejvíce vietnamských žáků z celých jižních Čech. Hodně vietnamských studentů navštěvuje v Českých Budějovicích jazykovou školu Radost. Velké množství vietnamských žáků se účastní olympiád v jazykovém a jiném zaměření, např. v přírodopisu, dějepisu a zeměpisu. La Pham Xuan Duc, který je vietnamským studentem gymnázia Jírovce v Českých Budějovicích, získal 4.3. 2013 první místo ve španělském jazyce v městském kole olympiády a postoupil do celostátního kola. Mnoho vietnamských dětí navštěvuje taneční kroužky, s jejichž představeními jezdí i na letní tábory. V Českých Budějovicích se jedná o taneční soubor Dancing Queens. V červenci roku 2013, po posledním zasedání Petra Nečase, vláda České republiky přizvala zástupce vietnamské komunity do Rady vlády pro národnostní menšiny. Dle Vasiljeva se to na účasti ve veřejném životě projeví především v Praze. Vietnamci jsou tedy od července 2013 oficiálně uznanou vietnamskou národnostní menšinou.

Data o počtu vietnamské populace v jižních Čechách mi osobně poskytl Mgr. Ondřej Pumpr. Data ukazují, že vietnamská populace v jižních Čechách neustále stoupá. Stejně tak se zvyšuje i počet Vietnamců s trvalým povolením k pobytu. Od roku 2004 do roku 2012 stoupla hladina vietnamské populace v jižních Čechách téměř na dvojnásobek, z čísla 1357 osob na 2541 osob. V roce 2012 mělo 1091 Vietnamců trvalé povolení k pobytu, Vietnamci s přechodným pobytem činili číslo 640 osob, což je téměř třikrát méně. Stejně je tomu i v případě Českých Budějovic, kde pobývá 476 Vietnamců na základě trvalého povolení k pobytu. Přechodný pobyt má v Českých Budějovicích 109 Vietnamců. V jižních Čechách je menší zastoupení Vietnamců než v jiných krajích, a to zejména z důvodu menší nabídky práce. Většina Vietnamců zde oficiálně podniká na živnostenský list, než aby byli klasickými zaměstnanci. Podnikání probíhá v kamenných obchodech nebo ve velkých obchodních centrech. V Českých Budějovicích Vietnamci podnikají například v IGY a Mercury. Vietnamská činnost podnikání spočívá v prodeji dovezených textilních oděvů, obuvi, lihovin, tabáku a potravin. Rozšiřujícím se trendem je poskytování služeb veřejnosti, např. masáží,

manikúry, pedikúry. Ve velkých nákupních centrech IGY a Mercury se nachází restaurace, které nabízejí tradiční vietnamskou kuchyň. V posledních letech se mezi Vietnamci v jižních Čechách rozmáhá obchodování s drogami a marihuanou.

Rozhovory s Markem a Hai Yen mě mile překvapily. Ze začátku jsem nevěděla, jak se chovat a co říkat, abych je neurazila. Nakonec vše proběhlo v klidné atmosféře. Připadala jsem si, jako bych se bavila s dlouholetými kamarády, což je podle mého názoru dáno podobným věkem, Markovi a Hai Yen je 20 let. Navíc v jižních Čechách žijí od narození, navštěvují školy stejně jako Češi, mají české kamarády a partnery. Chodí do kina a na schůzky jako všichni ostatní. Sami sebe nevidí jako Vietnamce, ale jako Čechy. Ani neuvažují o tom, že by chtěli žít ve Vietnamu. Na první pohled jsem viděla rozdíl v tom, že mladší kategorie Vietnamců je na rozdíl od starší kategorie plně integrována do české společnosti a nemá žádný vztah ke své rodné vlasti Vietnamu. Oproti tomu rozhovor s panem Antonínem Chu probíhal poněkud jinak. Patří mezi starší vrstvu Vietnamců žijících v jižních Čechách, je mu 53 let. Přes jeho ochotu a laskavost jsem měla dojem, že mu rozhovor není příjemný. Odpovídal stroze, bez obličejové mimiky a výraznější gestikulace. Snažil se odpovídat rychle a pospíchat, abychom byli co nejdříve na konci. Sám řekl, že na Vietnam vzpomíná a je mu věrný jednou za čas, ale žít by tam nechtěl z důvodu špatného socioekonomického stavu. Po pár minutách debaty jsem ho spatřila jako vlastence své země.

V Českých Budějovicích se Vietnamci pravidelně scházejí na vietnamské svátky. Vietnamec Bao, který vlastní prodejnu s nábytkem za Ternem, pronajímá prostory k oslavám. Oslavy jsou veřejné a probíhají i v Nemanicích a v Borku. Většina Vietnamců v jižních Čechách jsou buddhisté, tím pádem slaví vietnamské svátky, jako je např. Lunární Nový rok, který je považován za největší vietnamský svátek. Dále slaví úplněk a vietnamský Dětský den. Oslav se účastní i čeští přátelé Vietnamců. Kromě dětí mají svůj den i dospělí, kteří se scházejí pravidelně 8. března.

Zájmové kroužky speciálně pro vietnamské děti v jižních Čechách neexistují. Někteří Vietnamci slaví české svátky, jako např. Vánoce. Ani mladá generace Vietnamců neslaví Velikonoce. Z výpovědi Marka pro mě bylo zajímavým zjištěním, s jakým odhodláním se mladší generace Vietnamců v jižních Čechách chce podílet na politickém životě, ale bohužel jim v tom brání fakt, že nemají české občanství, a tím pádem nemohou volit. Marek české občanství má. Oproti tomu starší generace Vietnamců nevolí. Podle mého názoru je otázka participace na politickém životě dána

věkem a délkou pobytu Vietnamce na území ČR. Byla jsem velice překvapená, jak málo vietnamských obyvatel z jižních Čech dostalo české občanství. Vedoucí odboru migrační a azylové politiky Mgr. Ondřej Pumpr byl natolik ochotný, že mi zprostředkoval data ukazující počet vietnamských obyvatel v jižních Čechách, kteří od 1.1. 2009 do 31.12. 2013 získali české občanství. Byla jsem ohromena, že pouze 12 Vietnamců během tohoto období získalo v jižních Čechách české občanství.

Většina Vietnamců v jižních Čechách po dokončení středního vzdělání odchází studovat do větších měst, nejlépe do Prahy. V Praze je pro Vietnamce lepší kulturní vyžití a scházejí se tam častěji než v jižních Čechách. V integraci do české společnosti nebrání mladé vietnamské generaci víceméně nic, ale starší generace má jazykovou bariéru. Český jazyk potřebují v každodenním kontaktu s českou společností, ale neovládají ho, a proto se neintegrují tak snadno a rychle. Nápomocným v oblasti integrace v jižních Čechách je Svaz Vietnamců, který sídlí v Praze, dále pak nevládní organizace Centrum na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích, nevládní a nezisková Diecézní charita a Organizace pro pomoc uprchlíkům v Českých Budějovicích.

Každý rok mluvčí vietnamské komunity pro jižní Čechy pan Antonín Chu z Českých Budějovic organizuje zájezdové pobyty. Zájezdy jsou určeny jen pro Vietnamce z jižních Čech. Nejčastěji navštěvovanými destinacemi je Chorvatsko a Itálie. Vietnamci v jižních Čechách nevolí Miss, královnu krásy. Z Českých Budějovic se žádná vietnamská dívka této soutěže nezúčastnila. Volba vietnamské Miss probíhá, ale v Praze, přímo ve vietnamském obchodním centru Sapa.

Seznam použitých zdrojů

9.1 Literatura

BAREŠOVÁ, Ivona (ed.): Současná problematika východoasijských menšin v České republice. (sborník textů). Universita Palackého v Olomouci, Filosofická fakulta, Olomouc 2010

BROUČEK, S.: Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR. In Uherek, Z. Integrace cizinců na území České republiky. Etnologický ústav AV, Praha, 2003.

ČERNÍK, Jan. S vietnamskými dětmi na českých školách. Vyd. 1. Editor Jiří Kocourek, Eva Pechová. Jinočany: H, 2006, 221 s. Multikulturní inspirace. ISBN 80-731-9055-9.

ČERNÍK, Jan. Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR. 1. vyd. Editor Robert Trbola, Miroslava Rákoczyová. Brno: Barrister, 2011, 186 s. Multikulturní inspirace. ISBN 978-808-7474-204.

DRBOHLAV, Dušan. Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 207 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 66. ISBN 978-807-4190-391.

KUŠNIRÁKOVÁ, T.: Vztah vietnamských navrátilců předlistopadové imigrace k Československému státu a jeho společnosti, Český lid: Etnologický časopis, 99, 2012.

MARTÍNKOVÁ, Š.: Vietnamská komunita v Praze. Muzeum hlavního města Prahy, Praha 2010

MÜLLEROVÁ, P.: Vietnamské etnikum v České republice. In Šišková, T., (ed.). Výchova k toleranci a proti rasismu (2. upravené vydání). Portál, Praha 2008.

PECHOVÁ, E. Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování. La Strada. Praha, 2007

RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009, 309 s. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-023-0.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 188 s. ISBN 80-717-8648-9.

Editor Robert Trbola, Miroslava Rákoczyová. V Praze: Triton, 2012, 301 s. Multikulturní inspirace. ISBN 978-80-7387-514-5.

VACKOVÁ, Jitka. Zdravotně sociální aspekty života imigrantů v České republice. 1. vyd.

LEONTIYEVA, Yana (ed.): *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. 1. vyd. Editor Yana Leontiyeva Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, 95 s. Sociologické studie (Sociologický ústav AV ČR), sv. 06:2. ISBN 80-733-0098-2.

VASILJEV, Ivo. Život s více jazyky: jazyková autobiografie. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2011, 314 s. Sociolingvistická edice, sv. 1. ISBN 978-807-4221-200.

VASIJEV, I. (2010) Jazyková situace vietnamské komunity v České republice. In I.

MV ČR, Spolu a lépe, *Centra na podporu integrace cizinců v České republice*, Together and Better, *Centres to support the integration of foreigners*, 2013.

9.2 Internetové zdroje

Auditorium.cz. *O autorech: Mgr. Eva Pechová*. [online] [cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <<http://www.auditorium.cz/MIGR-autor>>

Blafková, Martina. *Specifika života vietnamské komunity v ČR* [online]. E-polis.cz, 22. leden 2009. [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <<http://www.e-polis.cz/nezarazene-clanky/343-specifika-zivota-vietnamske-komunity-v-cr.html>>. ISSN 1801-1438.

Cas.cz. *Pracovníci ústavu*. [online]. 2001/2004 [cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <http://www.eu.cas.cz/old/bio_Broucek.html>

C2j.cz., *Vietnamista Ivo Vasiljev přednesl nový pohled na výuku monolingvního žáka*. © 2009 [online] [cit. 2014-02-03], Dostupné z: <<http://www.c2j.cz/en/prednasky/116-vasiljev-na-tul>>

Czso.cz. *Cizinci: přehledy – datové údaje*. [online]. 11.07. 2012 [cit. 2014-04-18]. http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_prehledy>

Czso.cz. *Cizinci: zaměstnanost – datové údaje*. [online]. 20.04. 2012 [cit. 2014-04-18].

Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_zamestnanost#rok>

Czso.cz. *Cizinci: Počet cizinců – Popis aktuálního vývoje*. [online]. 21.10. 2013 [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje>

Cuni.cz. *Tereza Kušniráková*. [online] 2012-2013 [cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <<http://web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/geomigrace/?q=cs/node/33>>

Dchcb.cz. *Diecézní charita České Budějovice (DCHČB)*. © 2014 [online] [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <<http://www.dchcb.cz/kdo-jsme/zakladni-udaje-o-dchcb/>>

Dchcb.cz. *Seznam charity v českobudějovické diecézi*. © 2014 [online] [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <<http://www.dchcb.cz/kdo-jsme/seznam-charit-v-ceskobudejovicke-diecezi/>>

Jakpodnikat.cz. *Podnikatel, podnikání, OSVČ*. [online] 20.05. 2013 [cit. 2014-09-03]. Dostupné z: <<http://www.jakpodnikat.cz/podnikani-osvc-podnikatel.php>>

Klubhanoi.cz. *Chrástavské děti*. [online] 11.7. 2006 [cit. 2014-04-17]. Dostupné z: <<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2006071101>>

Klubhanoi.cz. *Historie imigrace z Vietnamu do českých zemí*. [online] 31.05. 2005 [cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <<http://klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005040901#1956>>

Klubhanoi.cz. *Historie imigrace z Vietnamu do českých zemí*. [online]. 31.05. 2013 [cit. 2013-11-27]. Dostupné z: <<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005040901#1989>>

Klubhanoi.cz. *Historie imigrace z Vietnamu do českých zemí*. [online]. 31.05. 2013 [cit. 2014-04-17]. Dostupné z: <<http://klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005040901>>

Klubhanoi.cz., *Potomci vietnamských přistěhovalců a české občanství (část I.)*. [online]. 04.01. 2012 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://klubhanoi.cz/view.php?cislocclanku=2011121602>>

Klubhanoi.cz. *Potomci vietnamských přistěhovalců a české občanství (část I.)*. [online]. 04.01. 2012 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <<http://klubhanoi.cz/view.php?cislocclanku=2011121602>>

Mzv.cz. *Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva*. [online]. [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/vietnam/>

Mzv.cz. *Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva*. [online]. [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/vietnam/>

Mzv.cz. *Rozloha*. [online]. [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/vietnam/>

Mvcr.cz., *Kdo je občan třetí země?* [online]. 2010 [cit. 28.2. 2014]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-treti-zeme.aspx>>

Mvcr.cz, *Odbor všeobecné správy*, [online]. 2014 [cit. 2014-04-09] Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/odbory-odbor-vseobecne-spravy.aspx>>

Opu.cz Organizace pro pomoc uprchlíkům. [online]. 2010 [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <<http://www.opu.cz/>>

Opu.cz. *Právní poradenství*. [online]. 2010 [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <<http://www.opu.cz/cz/co-nabizime/pravni-poradenstvi/>>

Opu.cz. *Sociální poradenství a integrace*. [online]. 2010 [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <<http://www.opu.cz/cz/co-nabizime/socialni-poradenstvi-a-integrace/>>

Opu.cz. *Vzdělávací aktivity*. [online]. 2010 [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <<http://www.opu.cz/cz/co-nabizime/vzdelavaci-aktivity/>>

Opu.cz. *Co nabízím*. [online]. 2010 [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <<http://www.opu.cz/cz/co-nabizime/>>

Opu.cz. *Dobrovolnictví a praxe*. [online]. 2010 [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <<http://www.opu.cz/cz/co-nabizime/dobrovolnictvi-a-praxe/>>

9.3 Rozhovor

Osobní rozhovor s Markem a Hai Yen, Vietnamci 19 let, dobrovolní pracovníci Centra na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích, 02.12. 2013. (Rozhovor probíhal současně, přičemž v odstavcích cituji toho, kdo se vyjádřil.)

Osobní rozhovor s Mgr. Petrou Šimkovou, vedoucí Centra na podporu integrace cizinců, České Budějovice, 25.11. 2013.

Osobní rozhovor s kpt. Ing. Janou Šilhou, Cizinecká policie, České Budějovice, 14.11. 2013.

Osobní rozhovor s panem Antonínem Chu, mluvčí (šéf) a tlumočnick vietnamské komunity v Jihočeském kraji, dobrovolnický pracovník v Centru na podporu integrace cizinců v Českých Budějovicích, České Budějovice, 04.12. 2013.

Osobní rozhovor s Mgr. Ondřejem Pumprem, vedoucí Odboru migrační a azylové politiky MV ČR v Českých Budějovicích, České Budějovice, 05.12. 2013.

Osobní rozhovor s Prom. fil. Ivem Vasiljevem, CSc., vietnamista, České Budějovice, 03.12. 2013.

Osobní rozhovor s Mgr. Janou Dvořákovou a Tet'janou Šerákovou, sociální pracovnice Diecézní charity v Českých Budějovicích, 25.11. 2013, 19. 11. 2013 (oba rozhovory probíhaly současně).

9.4 E-mailová korespondence

E-mailová korespondence s Ivanou Bezuchovou, 04. 04. 2014, 8:12:18.

E-mailová korespondence s prom. fil. Ivem Vasiljevem, CSc., 24. 02. 2014, 20:07:32.

E-mailová korespondence s prom. fil. Ivem Vasiljevem, CSc., 01. 03. 2014, 11:23:36.

E-mailová korespondence s prom. fil. Ivem Vasiljevem, CSc., 07. 03. 2014, 09:08:56.

E-mailová korespondence s Mgr. Ondřejem Pumprem, 05. 12. 2013, 10:57:55.

E-mailová korespondence s Mgr. Ondřejem Pumprem, 09.04. 2014, 16:16:40.

Osobní kontakt s Mgr. Ondřejem Pumprem, 02.04. 2014, v Českých Budějovicích na Odboru migrační a azylové politiky MV ČR.

Osobní kontakt s Mgr. Ondřejem Pumprem, 09.04. 2014, v Českých Budějovicích na Odboru migrační a azylové politiky MV ČR, předání dat o udělení českého občanství Vietnamcům v Jihočeském kraji.

Přílohy

Otázky - Centrum na podporu integrace cizincům v Českých Budějovicích

- 1) Jak se o centru dozví veřejnost?
- 2) Kdo financuje centrum, jak je zřizováno?
- 3) Jaké služby, co vše nabízíte cizincům?
- 4) Kde všude nabízíte služby Vietnamcům i obecně cizincům?
- 5) Pracujete také s Vietnamci?
- 6) Kolik Vietnamců navštěvuje Vaše centrum?
- 7) Mezi cizinci je Vietnamská menšina navštěvující centrum největší či nejmenší, určete?
- 8) Platí za vaše služby Vietnamec nebo obecně lidé, kteří potřebují pomoc?
- 9) Jaký je cíl Vietnamců využívající vaše služby?
- 10) Jsou nějaké podmínky, které musí Vietnamec splnit, aby mohl být přijat do centra?
- 11) Z jakých důvodů využívají Vietnamci vašeho centra?
- 12) Pořádáte besedy pro Vietnamce, nebo i pro jiné cizince?
- 13) Besedy jsou zpoplatněné?
- 14) Poskytujete k dispozici Vietnamcům nebo obecně cizincům odborníky na daná témata?
- 15) Jaká jsou témata besed?
- 16) Jaké jsou nejčastější dotazy Vietnamců, nebo obecně cizinců?
- 17) S jakými problémy za vámi chodí Vietnamci, nebo obecně cizinci?
- 18) Nabízíte i aktivity zaměřující se mimo cizince?
- 19) Organizujete také besedy nebo nějaké aktivity pro veřejnost nebo školy?
- 20) Chodí k vám lidé i z vlastního zájmu nebo jen ze zvědavosti, či nutnosti?
- 21) Chodí k vám Vietnamci z vlastního zájmu či z nutnosti?
- 22) Popište zkoušku z ČJ?
- 23) Liší se zkouška z ČJ u Vietnamce od ostatních cizinců?

- 24) Myslíte, že je pro Vietnamce těžký český jazyk?
- 25) Popište, jak Vietnamec přistupuje k výuce?
- 26) Jsou mezi zájemci o vaše služby spíše ženy nebo muži Vietnamského původu?
- 27) Liší se způsob, rychlost učení mezi vietnamským mužem a ženou? Porovnejte
- 28) Jaké jsou věkové kategorie Vietnamců využívající vaše služby?
- 29) Spolupracujete i s jinými institucemi? Jakými, jakého typu jsou vládní či nevládní, ziskové či neziskové?
- 30) Jaké aktivity pořádáte pro Vietnamce či cizince obecně?
- 31) V jakém kraji navštěvují Vietnamci nejvíce vaše centrum a naopak v jakém kraji nejméně?
- 32) V současné době je větší zájem Vietnamců o vaše služby? Pohybuje se intenzita zájmu nějak? Zavzpomínejte (kdy pro pomoc do centra chodily více a kdy méně). Nárůst počtu zájemců od založení centra?
- 33) Proč se Vietnamci usadily zrovna v jižních Čechách? Vidíte nějakou odlišnost v jiných krajích?
- 34) Jak vnímáte vy vietnamskou menšinu?
- 35) Jak byste charakterizovala jednotlivé poradenství, které nabízíte? (sociální, právní, online) využívá se těchto způsobů hodně Vietnamci? Čeho využívají nejvíc? A z jakých důvodů si myslíte, že tomu tak je?

Otázky - Antonín Chu, Marek, Hai Yen

- 1) Jaké organizace v jižních Čechách má Vietnamská menšina?
- 2) Jaká jsou vietnamská vládní centra v jižních Čechách?
- 3) Jaká vietnamská centra nevládního typu v jižních Čechách?
- 4) Co vše víte o politické participaci Vietnamců v jižních Čechách?
- 5) Co vše víte o občanské participaci Vietnamců v jižních Čechách?
- 6) Jsou Vietnamci v jižních Čechách nějak spojeni s Prahou?
- 7) Jsou v jižních Čechách nějaké vietnamské kroužky pro děti?
- 8) Scházejí se v jižních Čechách, mají zde nějaké nějaká sdružení?
- 9) Slaví Vietnamci v ČR české svátky? Jaké? Jakým způsobem slaví?
- 10) Slaví Vietnamci v ČR vietnamské svátky? Jaké svátky a jak oslava probíhá?
- 11) Mají Vietnamci nějakou církev, chrám buddhistický? Jaký, kde, kdy vznikl?
- 12) Co brání Vietnamcům v integraci v ČR?
- 13) Podle čeho Vietnamci vybírají svá česká jména?
- 14) Proč raději tráví Vietnamská komunita čas mezi sebou než s českými lidmi?
- 15) Slaví v ČR Miss (královnu krásy, jako my Češi?)
- 16) Jak probíhají oslavy narozenin?
- 17) Chovají Vietnamci v jižních Čechách nějaká domácí zvířata jako běžně česká rodina?
- 18) Co dělají Vietnamci ve svém volném čase?
- 19) Myslíte, že by se Vietnamci rádi zapojili mezi české lidi, kdyby je Češi více přijímali?
- 20) Slaví Vietnamci v ČR Vánoce? Jak oslava probíhá?
- 21) Jsou v jižních Čechách školky pro Vietnamské děti?

- 22) Jak vypadá kulturní život Vietnamců v ČR? (kino, veřejný bazén, výstavy, zájezdy, výlety jako česká rodina atd.?)
- 23) Jak se liší výchova vietnamského dítěte od českého dítěte?
- 24) Najímají si Vietnamci chůvy na hlídání?
- 25) Z jakého důvodu žijí Vietnamci v jižních Čechách?
- 26) Liší se pro Vietnamce jižní Čechy od jiných krajů? Jak?
- 27) Přispívá Vietnamská komunita v jižních Čechách k českému životu? Jak?
- 28) Jak vidí Vietnamec Čecha?
- 29) Jak se vietnamská povaha liší od české povahy?
- 30) Kdo je mluvčí vietnamské komunity v Čechách?
- 31) Kolik Vietnamců chodí do vašeho centra?
- 32) Jaké mají Vietnamci výsledky v učení? Jsou Vietnamci pilní a snaživý studenti?
- 33) Popište vietnamské studium
- 34) Jak často se Vietnamci učí?
- 35) Jak je vietnamská menšina v jižních Čechách nábožensky založená?
- 36) Studuje hodně Vietnamců v jižních Čechách na Vysokých školách nebo po střední škole pracují?
- 37) Jaké jsou ekonomické aktivity Vietnamců v jižních Čechách? Jsou na dobré úrovni? Je v jižních Čechách více Vietnamců než v jiných krajích?

Žádost o poskytnutí informací o počtu udělených občanství Vietnamcům v ČR

Ministerstvo vnitra České Republiky
Odbor azylové a migrační politiky
oddělení obyvu cizinců Jihočeský kraj
Pražská 1257/23
370 74 České Budějovice

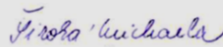
MINISTERSTVO VNITRA	
Odbor azylové a migrační politiky	
Došlo:	02-04-2014
Čj.:	
Počet listů:	Přílohy:

V Českých Budějovicích, dne 2.4. 2014

Žádost o poskytnutí informací

Žádám o poskytnutí informace o počtu cizinců, státních příslušníků Vietnamské socialistické republiky, kteří v letech 2009 – 2013 nabyli státní občanství ČR a ukončili tak z tohoto důvodu pobyt ve statusu cizinec. Uvedené potřebuji ke zpracování své bakalářské práce na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra společenských věd, práce má téma integrace vietnamské menšiny v Jihočeském kraji. Prohlašuji, že poskytnuté informace neužiji k jinému účelu.

Děkuji!

Michaela Šíroková

Michaela Šíroková
Božejovice 49
391 33 Jistebnice

Ondřej Pumpr, MV ČR, podepsání žádosti 02. 04. 2014, e-mailová korespondence žádosti, 09. 04. 2014

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

TABULKA 1: STATISTICKÉ ÚDAJE JIHOČESKÉHO KRAJE PRO ROK 2012	17
TABULKA 2: STATISTICKÉ ÚDAJE JIHOČESKÉHO KRAJE PRO ROK 2012	17
TABULKA 3: POPULACE VIETNAMCŮ V JIHOČESKÉM KRAJI, ROK 2004-2012	18
TABULKA 4: STATISTICKÉ ÚDAJE CELKOVÉHO POČTU VIETNAMCŮ V JIHOČESKÉM KRAJI PRO ROK 2012	20
TABULKA 5: EKONOMICKÉ AKTIVITY VIETNAMCŮ V ČR	26
TABULKA 6: VIETNAMCI S UDĚLENÝM ČESKÝM OBČANSTVÍM V ČR.....	39
TABULKA 7: VIETNAMCI S UDĚLENÝM ČESKÝM OBČANSTVÍM V ČR.....	39
TABULKA 8: POČET VIETNAMCŮ S UDĚLENÝM ČESKÝM OBČANSTVÍM V JIHOČESKÉM KRAJI	42
GRAF 1: POHYB VIETNAMSKÉ POPULACE OD ROKU 2004 DO ROKU 2012 V JEDNOTLIVÝCH OKRESECH JIHOČESKÉHO KRAJE	19
GRAF 2: PODNIKAJÍCÍ VIETNAMCI NA ŽIVNOSTENSKÝ LIST A ZAMĚSTNANÍ VIETNAMCI V JIHOČESKÉM KRAJI, ROK 2006 A 2010	23
GRAF 3: EVIDOVANÍ VIETNAMCI NA ÚŘADU PRÁCE A PODNIKAJÍCÍ VIETNAMCI NA ŽIVNOSTENSKÝ LIST V ČR.....	27
GRAF 4: VIETNAMCI S UDĚLENÝM ČESKÝM OBČANSTVÍM V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČR OD 01.01. 2009 DO 31.12. 2013	41